

Groenewold

Adviesbureau voor
Milieu & Natuur

Natuurtoets planwijziging Westflankstudie Ermelo

Opdrachtgever	Gemeente Ermelo Postbus 500 3850 AM Ermelo
Contactpersoon	Klaas Braamskamp k.braamskamp@ermelo.nl

Uitvoering	Groenewold Adviesbureau voor Milieu & Natuur	
	Dossiernummer	2015007
	Versie	Aug.15-versie 5
	Behandeld door	Lex Groenewold
	Datum	25 augustus 2015

Inhoudsopgave:

1	Aanleiding en doel	3
2	Beschrijving situatie	3
2.1	Omschrijving gebied	3
2.2	Relevante wetgeving	3
3	Aanpak Natuurtoets	4
3.1	Gewenste ontwikkeling	4
3.2	Bronnenonderzoek	5
3.3	Locatiebezoek	5
4	Effecten plan/activiteiten op Flora en Fauna	6
4.1	Vaatplanten	6
4.2	Boswet.....	6
4.3	Amfibieën en reptielen	7
4.4	Vlinders en libellen.....	7
4.5	Zoogdieren	7
4.5.1	Vleermuizen	8
4.6	Vogels	9
4.6.1	Roofvogels	9
4.6.2	Vogels algemeen.....	10
4.7	Overige soorten	10
5	Gebiedsbescherming.....	11
5.1	Natuurbeschermingswet 1998	11
5.2	Natura 2000.....	11
5.3	EHS / GNN	13
6	Conclusies en aanbevelingen	14
6.1	Algemeen	14
6.2	Flora- en Faunawet.....	14
6.3	Natuurbeschermingswet	14
6.4	Gelders Natuurnetwerk (GNN) / EHS.....	15
6.5	Voorbehoud en zorgplicht	15
6.6	Ecologische kansen.....	16
7	Advies.....	17
8	Literatuur:	18
	Bijlagen:.....	18

Bijlagen:

1. Overzicht situatie
2. Foto's plangebied
3. Waarnemingen zoogdieren
4. Berekening Aeries
5. Samenvatting natuurwetgeving
6. Voorbeeld voorziening vleermuizen

1 Aanleiding en doel

De gemeente Ermelo heeft het voornemen de westelijke ontsluiting van het dorp het traject aan te pakken, op te knappen en te reconstrueren. Hiervoor is een wijziging nodig van het bestemmingsplan.

Ter onderbouwing van het plan is onder meer een natuurtoets nodig om de eventuele gevolgen voor de flora en fauna in beeld te brengen. Adviesbureau Groenewold Milieu & Natuur is gevraagd hiervoor een quick-scan uit te voeren.

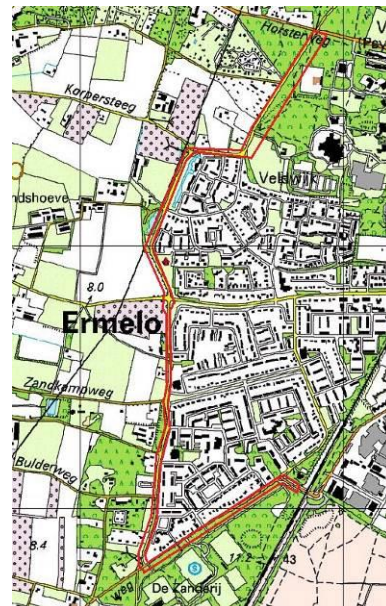
2 Beschrijving situatie

2.1 Omschrijving gebied

Het te onderzoeken traject ligt aan de westzijde van Ermelo en bestaat uit wegen met daarlangs bos, bermen, woningen en weiland. Het traject bestaat uit twee uit te voeren delen.

Het eerste deel betreft het traject Oude Nijkerkerweg (vanaf de Horsterweg) – Arendlaan – Volenbeekweg tot de Oude Telgterweg.

Het tweede deel is op termijn de aanleg van een rotonde Oude Telgterweg/Volenbeekweg en reconstructie van de Oude Telgterweg tussen Volenbeekweg en de spoorwegovergang. Dit deel valt buiten de voorliggende planwijziging en is verder niet meegenomen in dit onderzoek.

2.2 Relevante wetgeving

In verband met de Flora- en Faunawet en de geldende regelgeving op basis van de Natuurbeschermingswet 1998 en de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) is het noodzakelijk om vooraf te toetsen of ruimtelijke ingrepen en andere activiteiten niet strijdig zijn met aanwezige beschermde plant- en diersoorten of een beschermde leefomgeving. In het voorliggende onderzoek worden de consequenties in beeld gebracht van de beoogde plannen en vindt toetsing plaats.

Als beschermde soorten aanwezig zijn is er mogelijk een ontheffing nodig op grond van artikel 75 van de Flora- en faunawet (3e, 5e en 6e lid, onderdeel c). Voor ruimtelijke ingrepen zijn de soorten ingedeeld in drie categorieën van bescherming (zgn. Tabel 1, 2 en 3 soorten). Als er alleen soorten leven zoals aangegeven in Tabel 1 (algemene soorten) is er meestal geen ontheffing nodig. Als er soorten leven zoals vermeld in Tabel 3 (zwaar beschermd) of Tabel 2 (overige soorten) is mogelijk een ontheffing vereist. In ieder geval is dan nader onderzoek noodzakelijk en meestal ook het treffen van mitigerende of compenserende maatregelen.

Als door het treffen van maatregelen tijdens de werkzaamheden en na de realisatie van het project, wordt voorkomen dat er verbodsbepalingen uit de Flora- en faunawet worden overtreden én de functionaliteit van beschermde vaste rust- en verblijfplaatsen komt niet in het

geding, is er geen ontheffing nodig. In sommige gevallen is het raadzaam vooraf een ontheffing aan te vragen bij de Dienst Regelingen van het Ministerie van EL&I.

Als het plan invloed heeft op Natura 2000 gebied moet dit inzichtelijk worden gemaakt en is mogelijk een vergunning noodzakelijk.

Een samenvatting van de natuurwetgeving is weergegeven in Bijlage 3.

3 Aanpak Natuurtoets

De voorliggende quickscan is gebaseerd op een locatiebezoek, beschikbare gebiedskennis, verspreidingsgegevens en bekende ecologische principes. Hieruit moet blijken of en zo ja welke beschermde soorten in het plangebied voorkomen of kunnen voorkomen (Flora- en Faunawet - hoofdstuk 4). Verder is gekeken of de voorgenumen activiteiten invloed hebben op beschermde gebieden (Natuurbeschermingswet en EHS - hoofdstuk 5).

Als er effecten mogelijk zijn zal kort worden ingegaan op mogelijke mitigerende (verzachtende of inpassings-) en compenserende maatregelen. Ook op basis van de algemene zorgplicht kan het nodig zijn maatregelen te treffen.

3.1 Gewenste ontwikkeling

Het plan omvat de aanleg van vrij liggende fietspaden langs het deeltraject 1. Ook is aanleg voorzien van een nieuw wegtracé deeltraject 1.1, waarbij een deel door het huidige bosgebied van Veldwijk zal lopen. Hiervoor is kap nodig van een aantal bomen. Deze activiteiten vallen onder de definitie van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling op basis van de Flora- en Faunawet (Besluit vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten, art. 2.3.j)

De effecten op beschermde soorten zijn beoordeeld op basis van de diverse uit te voeren activiteiten. Uitgangspunten hiervoor zijn:

Deeltraject 1.1

- het kappen van een aantal bomen c.q. een stuk bos
- het verwijderen van vegetatie en opslag
- het bouwrijp maken van het tracé
- het aanleggen van een weg en een fietspad

Deeltraject 1.2

- het kappen van een aantal bomen c.q. een stuk bos
- het verwijderen van vegetatie en opslag
- het bouwrijp maken van het tracé
- het aanleggen van een fietspad

Deeltraject 1.3

- het verwijderen van vegetatie en opslag (zoveel mogelijk sparen houtsingel)
- het bouwrijp maken van het tracé
- het aanleggen van een rotonde met vrij liggende fietspaden

Deeltraject 1.4

- het verwijderen van vegetatie en opslag
- het bouwrijp maken van het tracé
- het aanleggen van een fietspad

3.2 Bronnenonderzoek

Het plangebied ligt in de kilometerhokken x:169/y:477/478/479. Een eerste indruk is te verkrijgen bij het Natuurloket. Van de gemeente Ermelo is een uitdraai verkregen van de gevalideerde gegevens uit de Nationale Databank Flora en Fauna. Met deze gegevens in combinatie met een locatiebezoek en ecologische kennis kan een goede inschatting worden verkregen van de locatie en het belang daarvan voor verschillende soorten.

Om een zo compleet mogelijk beeld te krijgen is verder gebruik gemaakt van openbaar toegankelijke en betrouwbare bronnen, zoals verspreidingsatlassen, rapporten, recente artikelen en internetsites (zie literatuurlijst).

3.3 Locatiebezoek

Tijdens een aantal locatiebezoeken in februari, maart, april en mei 2015 is het gebied en de directe omgeving opgenomen. De bezoeken leveren informatie over de op dat moment aanwezige soorten. Voor een compleet beeld is een meer uitgebreide inventarisatie nodig. Afhankelijk van de soortgroep kan dat een heel seizoen duren. Voor een complete inventarisatie zijn dan ook meerdere bezoeken noodzakelijk en gelden per soortgroep standaard methoden. Om toch een goed beeld te krijgen van te verwachten soorten is het locatiebezoek wel van groot belang. Samen met beschikbare literatuurgegevens is dan toch een inschatting te maken van de geschiktheid van het plangebied voor mogelijk hier voorkomende beschermde soorten. De resultaten zijn weergegeven in de hoofdstukken per soortgroep.

4 Effecten plan/activiteiten op Flora en Fauna

Dit hoofdstuk gaat in op de vraag of er beschermde soorten voorkomen in of om het plan-gebied. Hierbij zijn de meest voorkomende soortgroepen apart benoemd.

4.1 Vaatplanten

Deeltraject 1.1 bestaat uit oud redelijk goed ontwikkeld bosgebied met enkele monumentale beuken en eiken, grove den, douglas, berk en opslag van o.a. sporkehout, hulst en braam. Op de grond bloeien planten als veelbloemige salomonszegel, gele dovenetel en grootbloemige muur. Er zijn verder geen beschermde soorten aangetroffen of te verwachten.

Veelbloemige Salomonszegel

Gele Dovenetel

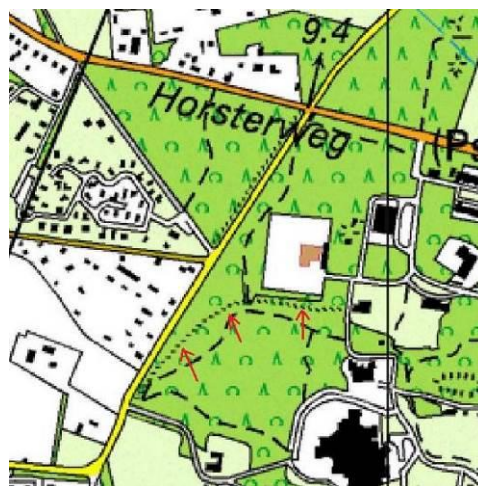
Grootbloemige muur

Deeltraject 1.2 t/m 1.4 bestaat uit bermen met in hoofdzaak grasland. Er zijn geen beschermde soorten aangetroffen of te verwachten.

4.2 Boswet

In het vigerende bestemmingsplan is deeltracé 1.1 opgenomen met bestemming bos. Voor de aanleg van zowel het fietspad als de weg zal bosgebied verdwijnen. Als dit bosperceel buiten de bebouwde kom ligt is hierop de Boswet van toepassing. Doel van de Boswet is de instandhouding van het Nederlandse bos. De Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO) verleent namens het Ministerie van Economische Zaken ontheffingen. De provincie Gelderland doet alle uitvoerings- en handhavingstaken en adviseert het ministerie. Het kappen van bomen in een bestaand bos, houtwal of houtsingel buiten de bebouwde kom moet minimaal één maand van tevoren worden gemeld (kapmelding). Hiervoor geldt een herplantplicht. Iedereen die van plan is een houtopstand te kappen die deel uitmaakt van een rijbeplanting van minimaal twintig bomen of tien are (1.000 m²) bos, moet dit melden als een voorgenomen velling. Dit geldt ook voor een kleiner aantal bomen of oppervlakte bos als deze deel uit maken van een grotere houtopstand van meer dan twintig bomen of tien are.

Omdat het hier in elk geval voor een groot deel van het traject gaat om de bebouwde kom is de Boswet niet overal van toepassing. De herplantplicht ingevolge de APV / Kapverordening is wel op het hele traject van toepassing. Bureau Buiting Advies bv heeft overigens een separaat bomenonderzoek uitgevoerd, waarin hierop nader wordt ingegaan.

In deeltraject 1.1 is een oude houtwal (zie rode pijlen figuur) aanwezig waar het beoogde tracé deels overheen/doorheen loopt. Ook het beoogde fietspad snijdt de houtwal. De wal buigt af in noordoostelijke richting. Aanbevolen wordt de houtwal zoveel mogelijk in te passen in het tracé, het resterende deel van de wal op te knappen en in het landschap te accentueren. Houtwallen zijn belangrijke verblijfplaatsen en/of routes voor allerlei dieren, insecten, vogels en planten.

Kiemend Beukenootje

Bij ruimtelijke ingrepen geldt automatisch een vrijstelling van verbodsartikel 8 van de Flora- en faunawet voor laag beschermde soorten. Het aanvragen van een ontheffing is voor flora niet nodig.

4.3 Amfibieën en reptielen

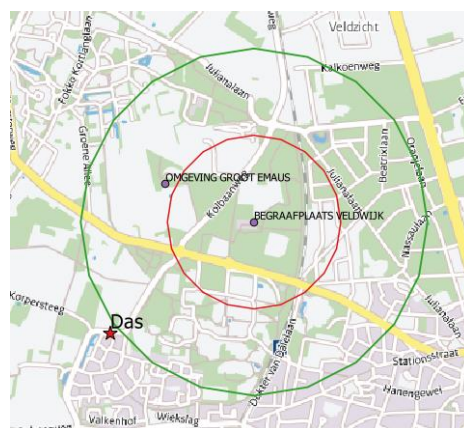
Tijdens het veldbezoek zijn gezien het jaargetijde geen amfibieën of reptielen aangetroffen. Gezien de afwezigheid van geschikt voortplantingswater en geschikt biotoop in de directe omgeving zijn deze soorten, behoudens een enkele doortrekker, ook niet te verwachten. Deeltraject 1.1 is potentieel geschikt voor de Hazelworm. Er zijn echter geen waarnemingen van bekend. De voorgenomen ingreep zal geen significant effect hebben op aantasting van het leefgebied. Een ontheffing op basis van de Flora- en Faunawet hoeft voor amfibieën en reptielen niet te worden aangevraagd.

4.4 Vlinders en libellen

Tijdens het veldbezoek zijn enkele vlinders gezien, zoals de Citroenvlinder. Libellen zijn niet aangetroffen. Het biotoop geeft verder geen aanleiding te veronderstellen dat beschermde soorten in het plangebied zullen voorkomen. Het aanvragen van een ontheffing op basis van de Flora- en Faunawet is voor vlinders en libellen niet nodig.

4.5 Zoogdieren

Uit de literatuurgegevens en studies in de ruimere omgeving van deeltraject 1.1 is bekend dat de Das er voorkomt. Het gebied is in ieder geval onderdeel van het leefgebied van de Das, getuige een waarneming op 24 maart 2015 op de Oude Nijkerkerweg (*med. A. Brons*). De Das was ca. een minuut te zien op de weg en verdween via de berm in noordelijke richting. In het onderzoek van Adviesbureau Zoon uit 2006 is een burcht op het Veldwijkterrein vermeld. In dat onderzoek is voor het centrale leefgebied 500m (rode cirkel) en voor het leefgebied een straal van 1.000m aangehouden (groen). Het lijkt dan ook het meest waarschijnlijk dat de waargenomen Das behoort tot de Veldwijkburcht. Het foerageergebied van de Das kan overigens variëren van 1.5 tot wel 12 km van de burcht. Hiermee lijkt het gebied ondanks de rasters langs de Kolbaanweg en de Horsterweg te behoren tot het foerageergebied. Het is waarschijnlijk dat de graslanden en akkers hiertoe dienen. In het plangebied zelf en de directe omgeving is gezocht naar sporen en mogelijke verblijfplaatsen van de Das, maar deze zijn niet aangetroffen.

Bij de aanleg van de nieuwe weg is realisatie van een faunapassage dan ook vanuit de zorgplicht noodzakelijk (vergelijkbaar met de Kolbaanweg, incl. rasters). Voor aanleg van het fietspad zijn dergelijke voorzieningen niet noodzakelijk.

De Dassentunnel bij voorkeur aanleggen op de plek van een oorspronkelijke wissel, met haaks op de weg singels, beplanting, en dergelijke als geleiding naar de dassentunnel. Al-

tijd combineren met rasters met ontsnappingspoortjes of uitreedplaatsen om dassen die toch op de weg komen een mogelijkheid tot ontsnapping terug te bieden. De afstand tussen deze ontsnappingspoortjes is maximaal 500 meter. De afstand tussen de tunnels is maximaal 250 meter. De tunnels bestaan uit ronde of rechthoekige buizen met een diameter van 0,3 tot 0,5 meter. Bij grotere lengten is dit bij voorkeur 0,5 meter. Let op: de tunnels mogen niet toegankelijk zijn voor kinderen. Ook prefabbakken van 1,5 x 1 meter die direct onder de weg zijn aangebracht, worden door dassen geaccepteerd. Er mag op geen enkel moment wateroverlast in de tunnel en bij de ingang optreden. Ze moeten worden aangelegd onder een hellingshoek tot maximaal 1 op 3 (*bron: Soortenstandaard Das*).

De Eekhoorn is bekend vanuit de omgeving. Het mogelijke tracé (deeltraject 1.1) is onderzocht op de aanwezigheid van eekhoornnesten. Deze zijn niet aangetroffen. De Eekhoorn is een mobiele soort. De aanleg van de wegen zullen geen groot effect hebben op de kwaliteit van het leefgebied.

Bij de planrealisatie kan een klein aantal verblijfplaatsen van de algemene en laag beschermde kleine zoogdieren verloren gaan. Het aanvragen van een ontheffing is voor deze soorten hier echter niet nodig, omdat automatisch vrijstelling van de verbodsartikelen 9 en 11 uit de Flora- en Faunawet geldt.

4.5.1 Vleermuizen

Volgens de gegevens van de NDFF komen in de ruimere omgeving van het plangebied diverse soorten vleermuizen voor. Dat zijn Gewone en Ruige dwergvleermuis, Rosse vleermuis, Laatvlieger en Meervleermuis. Deze soorten vallen onder Tabel 3 (zwaar beschermde soorten) van Flora- en faunawet en Bijlage IV van de Habitatrichtlijn. De Flora- en faunawet beschermt zowel de zomer- als winterkolonies tegen verstoring en vernietiging. Ook belangrijke foerageerroutes zijn beschermd.

In de periode april-mei is het tracé geïnventariseerd op vleermuizen. Van de te kappen bomen is een redelijk aantal potentieel geschikt als verblijfplaats. Daarom is specifiek gezocht naar holtes. Deze zijn slechts heel beperkt gevonden, meest buiten het geplande tracé. Er zijn bij mogelijke verblijfplaatsen met de detector geen in- of uitvliegende dieren gevonden.

Het plangebied is wel in gebruik als foerageergebied voor een aantal soorten. In bijna alle deeltrajecten is de Gewone dwergvleermuis aangetroffen. In deeltraject 1.1 voornamelijk aan de westzijde van de Oude Nijkerkerweg in de tuinen. Boven het weiland ten noordoosten van de Lange Haeg richting Veldwijk is de Rosse vleermuis waargenomen. Dit is een boombewonende soort. Mogelijk is er een verblijfplaats in het bosgebied tussen Kolbaanweg en het Veldwijkterrein, of op het Veldwijkterrein zelf. In of rond het geplande tracé zijn geen verblijfplaatsen gevonden. Langs deeltraject 1.2 boven het water van de vijvers zijn ook Laatvlieger en Watervleermuis gevonden. Een overzicht van de waarnemingen is weergegeven op de figuren in de bijlage. Vleermuizen maken vaak gebruik van vaste vliegroutes tussen de verblijfplaatsen en de foerageergebieden. Hierbij maken ze meestal gebruik van lijnvormige landschapselementen, zoals watergangen, bomenrijen en huizenblokken, om zich te oriënteren. Er is daarbij een voorkeur voor routes langs donkere elementen. Door de planrealisatie zal er in de avond en nacht meer verlichting aanwezig zijn. Er komen echter ook diverse lijnvormige en donkere elementen bij waardoor het aantal en het oppervlak aan randen toeneemt. Het is daarmee te verwachten dat het terrein geschikt blijft als foerageergebied voor vleermuizen. Het plan zal geen effecten hebben op overvliegende vleermuizen.

Er vindt geen aantasting plaats van verblijfplaatsen, (potentieel) onmisbare vliegroutes en foerageergebied. Er is als gevolg van de beoogde ingrepen voornamelijk geen schade te verwachten op vleermuizen.

Het aanvragen van een ontheffing op basis van de Flora- en Faunawet is voor zoogdieren niet nodig.

4.6 Vogels

Er is geen broedvogelinventarisatie uitgevoerd. Op basis van waarnemingen tijdens het veldbezoek, de terreingesteldheid, waarnemingen uit de directe omgeving, bekende verspreidingsgegevens en ervaring is een inschatting gemaakt over mogelijk aanwezige soorten in het gebied.

Aan de hand van de terreinkenmerken is vastgesteld dat het plangebied waarde heeft als broedgebied voor vogels. Tijdens de bezoeken zijn de volgende vogels in het gebied gehoord en/of gezien: boomklever, buizerd, boomkruiper, grote bonte specht, merel, zanglijster, koolmees, pimpelmees, sperwer, roodborst en winterkoning.

4.6.1 Roofvogels

Uit de waarnemingen ter plaatse lijkt het deeltraject 1.1 onderdeel van het leefgebied van een buizerdpaar. Meerdere keren zijn één of twee cirkelende en roepen vogels gezien. Ook is in april een roepende Sperwer in het gebied gehoord en gezien. In deze situatie is geen buizerdnest, maar wel een sperwernest aangetroffen. In het gebied zijn meerdere (oude) nesten aanwezig. De huidige locatie ligt op 20m van de Horsterweg.

Buizerd

Broedende sperwer

Nesten van de Buizerd en de Sperwer zijn het gehele jaar beschermd en vallen onder categorie 4 van vogelnesten (Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten, DR 2009): *“Vogels die jaar in jaar uit gebruik maken van hetzelfde nest en die niet of nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen”*. Overigens blijken buizerds prima in staat om zelf een nest te bouwen, hoewel de Buizerd een voorkeur heeft om in het territorium fundamente van oude nesten te benutten van andere vogels. De minimale afstand tot een nest om verstoring te voorkomen bedraagt 75m. Indien sprake is/kan zijn van gewinning is soms 50m acceptabel (Soortenstandaard Buizerd). Het betreft hier een sperwernest op ca. 20m van de Horsterweg en vlak naast een wandelpad.

Het gewijzigde tracé zal naar verwachting dan ook geen significante gevolgen hebben voor de kwaliteit van het nestgebied. Toch is het noodzakelijk het bosgebied bij de aanleg van de weg en van het fietspad zoveel mogelijk te ontzien en het ontwerp ter hoogte van de rotonde zoveel als mogelijk naar het westen te projecteren.

Als de maatregelen ertoe leiden dat de functionaliteit van de vaste verblijfplaats en het foerageergebied niet achteruit gaat vindt er geen overtreding plaats van de Flora- en Faunawet.

4.6.2 Vogels algemeen

Bij het kappen van bomen en verwijderen van vegetatie en opslag gaat broedgebied verloren. In het algemeen kan worden gesteld dat ingrepen in het plangebied tijdens het broedseizoen (meeste vogels 15 maart – 15 juli) sterke negatieve effecten hebben op de meeste vogelsoorten door vernietiging van broedplaatsen en verstoring van de reproductie. Wettelijk gezien is dat verboden (art. 11 FF). Er wordt geen ontheffing verleend voor het verstoren van (broed)vogels.

Werkzaamheden die broedbiotopen van vogels verstoren of beschadigen dienen te allen tijde te worden voorkomen. Dit is mogelijk door gefaseerd te werken en de uitvoering in elk geval op te starten buiten het broedseizoen van de aanwezige vogels. Is dat niet mogelijk dan dient aantoonbaar te zijn onderzocht (deskundige) dat er geen verstoring van broedvogels zal plaatsvinden.

4.7 Overige soorten

Van de overige beschermde soorten en soortgroepen is te stellen dat deze in het plangebied niet voorkomen of zijn te verwachten. Ook zullen de geplande activiteiten geen effect hebben op deze soorten.

Aardhommel

5 Gebiedsbescherming

Dit hoofdstuk beschrijft in algemene zin de te verwachten effecten van realisatie van het bestemmingsplan op beschermde gebieden en doelsoorten.

Het plangebied ligt in de bebouwde kom van Ermelo.

5.1 Natuurbeschermingswet 1998

De Natuurbeschermingswet 1998 (kortweg: Nbw) vormt de invulling van de gebiedsbescherming van de Vogelrichtlijn en de Habitatrichtlijn en heeft als doel het beschermen en instandhouding van bijzondere gebieden in Nederland. De Nbw kent verschillende soorten beschermde gebieden. De belangrijkste zijn de Natura 2000-gebieden (Vogel- en Habitatrichtlijngebieden) en de beschermde natuurmonumenten.

Ook voor projecten of handelingen die buiten Natura-2000 gebied plaatsvinden, maar waarvan wel negatieve gevolgen zijn te verwachten in het gebied, zal een beoordeling moet plaatsvinden (externe werking). Hieruit moet blijken of er significant negatieve effecten zijn van de activiteit op de beschermde natuurwaarden. Hierbij valt de te denken aan bijv. ammoniakemissie van landbouwbedrijven.

5.2 Natura 2000

Natura 2000 omvat een samenhangend Europees netwerk van beschermde natuurgebieden.

Alle Europese lidstaten dragen hieraan bij. Natura 2000 is gericht op het behoud van natuurgebieden en de ontwikkeling daarvan. De Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn vormen hiervoor de onderliggende basis. Alle Natura 2000-gebieden liggen binnen de Ecologische Hoofdstructuur.

De figuur hiernaast (Synbios, mei 2015) geeft de ligging van het plangebied ten opzichte van het Natura 2000 gebied Veluwe en Veluwerandmeren (tevens Habitat- en Vogelrichtlijngebied en behorende tot de Ecologische hoofdstructuur).

Natura 2000 gebied Veluwerandmeren ligt op ca. 2.800m. Effecten hierop zijn uitgesloten. Het tracé varieert qua afstand tot Natura2000 gebied Veluwe van ca. 1.500m bij de rotonde Horsterweg tot ca. 435m bij de aansluiting van de Volenbeekweg met de Oude Telgterweg. Het betreft bestaande wegen met een beperkte te verwachten toename van het verkeer.

Diverse habitats en soorten van de Veluwe zijn beschermd, zoals enkele bos- en heidetypen. Specifieke bescherming is er voor o.a. het Vliegend hert, Gevlekte witsnuitlibel en

Kamsalamander. Relevante vogelsoorten zijn o.a. Wespandief, Zwarte specht, Boomleeuw, Nachtzwaluw en IJsvogel.

Voor de Veluwerandmeren zijn dat de habitattypen Kranswierwateren en meren met Krabbenscheer en fonteinkruid. Soortbescherming is er voor de Kleine modderkruiper, de Rivierdonderpad en de Meervleermuis. Verder de broedvogels Roerdomp en Grote Karekiet en een aantal niet-broedvogels.

Geen van deze relevante habitats en soorten zijn in het plangebied aangetroffen of te verwachten. Gezien de biotoopeisen van de relevante soorten in relatie tot het plangebied en de huidige terreingesteldheid zijn hier ook geen voortplantings-, foerageer-, overwintering- of (vaste) rustplaatsen te verwachten.

Gezien de aard van het plan en de ligging t.o.v. de Natura2000 gebieden zijn met zekerheid geen effecten van het plan te verwachten op de instandhoudingsdoelstellingen en habitattypen.

Om eventuele externe werking uit te kunnen sluiten is een berekening nodig van de effecten op de stikstofdepositie. Dit volgt uit de Programmatische Aanpak Stikstof (PAS) welke op 1 juli 2015 formeel van kracht is geworden. Met behulp van een rekentool (Aerius) is de stikstofbijdrage van een (nieuw) plan op beschermde habitats te berekenen. Op basis van de uitkomsten van de Aerius-calculator is een project vergunningsvrij (<0.05 mol/ha/jr), melding plichtig (tussen 0.05 mol/ha/jr. en de grenswaarde) of is het aanvragen van een Nbwet vergunning noodzakelijk ($>$ grenswaarde). Als de ontwikkelruimte bijna volledig is benut is ook een vergunning nodig bij een depositie tussen 0.05 mol/ha/jr. en de grenswaarde (1 mol/ha/jr.).

In dit geval is de Groevenbeekse heide het dichtstbijzijnde Natura2000 gebied met droge heide als habitatype. In Aerius is een verschilberekening gemaakt van de huidige situatie (2015) en de plansituatie in 2025. De verkeersgegevens zijn verkregen van de gemeente Ermelo. De berekende maximale depositie bedraagt dan:

Natura 2000	Habitatype	2015	2025	Toename
Veluwe	H4030 Droge heide	0.73	0.85	0.12
	H9120 Beuken-eikenbossen met hult	0.27	0.31	0.04

Volgens Aerius is er nog voldoende ontwikkelruimte. Dat impliceert dat het indienen van een melding voldoende is. Dit ter beoordeling aan het bevoegd gezag.

5.3 EHS / GNN

Naast toetsing op Natura2000 gebied vindt separaat een toetsing plaats op het Gelders Natuurnetwerk (GNN), de voormalige Ecologische hoofdstructuur. In deze situatie heeft de provincie het bos van Veldwijk als los onderdeel van het GNN aangewezen. Voor het GNN is door de provincie Gelderland een aantal criteria opgesteld waaraan wordt getoetst of een plan invloed heeft op de wezenlijke waarden en kenmerken.

Op basis van de Omgevingsverordening worden voor gronden binnen het GNN geen nieuwe functie mogelijk gemaakt, tenzij aan een aantal criteria wordt voldaan. In dit geval betreft het een verschuiving van de wegtracé van de Oude Nijkerkerweg in oostelijke richting. De weg is een belangrijke route voor personenauto's en fietsers tussen Harderwijk en Ermelo en een ontsluiting voor de kern van Horst. De route is onderdeel van het Gelders fietsknooppuntennetwerk. De huidige situatie is gevaarlijk voor fietsers. In het kader van het programma duurzaam veilig is het plan de weg daarom iets te verleggen. De weg komt dan ook iets verder van de woningen te liggen wat gunstig is voor de geluidbelasting op die woningen. Voor het plan is breed maatschappelijk draagvlak.

GNN gebied deeltraject 1.1

Het noordelijke deel van de bestaande weg (rode ellips) wordt omgevormd tot bos. Ook wordt de bestaande weg ter hoogte van de woningen iets versmald, waarvoor ook bos terugkomt. Er is sprake van een groot openbaar belang. Er zijn diverse alternatieven onderzocht, waarna het voorgestelde tracé als enig reële en duurzaam veilige optie overbleef.

Het gebied is als onderdeel van nr. 133 deelgebied Ermelo-Putten opgenomen in het GNN. De kernkwaliteiten hieruit welke van toepassing zijn op het plan zijn:

- leefgebied das
- alle door de FF-wet of Nbwet beschermde soorten en hun leefgebieden in dit deelgebied.

De negatieve effecten op de kernkwaliteiten van het gebied, de oppervlakte en de samenhang moeten zoveel mogelijk worden beperkt en voor de eventuele resterende negatieve effecten is compensatie nodig (Art. 2.7.1 Omgevingsverordening).

Het betreft hier de verplaatsing van een bestaande weg aan de rand van het leefgebied van de das. In H.4.5 zijn hiervoor al maatregelen benoemd. Dat geldt ook voor de overige FF-wet soorten, voor zover relevant.

Voor wat betreft het verlies aan oppervlak dient compensatie plaats te vinden. Bij het noordelijke deel zal dit één op één plaatsvinden. De vrijkomende weggedeelten worden daar omgevormd tot bos. Voor het areaalverlies door fietspad en weg resteert een compensatie-opgave. Het betreft bos van 25-100 jaar, waarmee een 2/3 toeslag geldt op het te compen-

seren oppervlak. Compensatie is niet mogelijk in het huidige gebied en zal daarom elders plaatsvinden (natuurontwikkeling langs de Flevoweg/N302). Als de exacte oppervlaktes bekend zijn zal uitwerking van de compensatie moeten plaatsvinden in een compensatieplan (art. 2.7.1.3 Omgevingsverordening).

6 Conclusies en aanbevelingen

6.1 Algemeen

Verschillende soorten planten, dieren worden beschermd in de Flora- en faunawet. De Natuurbeschermingswet 1998 beoogt vooral gevoelige gebieden te beschermen. Ten behoeve hiervan zijn, op basis van de Vogel- en Habitatrichtlijn, speciale beschermingsgebieden aangewezen. Een ruimtelijke ontwikkeling is alleen mogelijk als duidelijk is dat geen van de beschermde dieren wordt verontrust, dat de nesten, holen of andere verblijfplaatsen niet worden vernield, beschadigd of verstoord en dat planten niet worden verwijderd van hun groeiplaats. Ook mogen door een ruimtelijke ontwikkeling geen significante negatieve effecten plaatsvinden op beschermde gebieden.

Het bestaande tracé Volenbeekweg/Arendlaan – Oude Nijkerkerweg tot de Horsterweg aan de westzijde van Ermelo, wordt deels verlegd naar een nieuw tracé en deels aangepast. Daarnaast vindt aanleg plaats van een vrij liggend fietspad.

6.2 Flora- en Faunawet

Er is een aantal beschermde soorten gevonden of te verwachten. Zo is een sperwernest aanwezig in het plangebied (broedgeval 2015) en lijken daarvan meerdere oude nesten aanwezig te zijn. Het bosgebied (deeltraject 1.1) dient daarom zorgvuldig te worden benaderd. Dit deeltraject is ook onderdeel van het leefgebied van de Das (foerageergebied). Voor aanleg van het nieuwe wegtracé is vanuit de zorgplicht de aanleg van een faunapassage noodzakelijk, incl. begeleidende rasters (zie ook soortenstandaard Das).

Er geldt een vrijstelling voor de algemeen beschermde soorten (Tabel 1). Voor aanvang van de werkzaamheden is het niet noodzakelijk om een ontheffing ex. art. 75 van de Flora- en Faunawet aan te vragen voor de soorten uit Tabel 2/3.

Bij het aantoonbaar uitvoeren van werkzaamheden volgens een door de Minister goedgekeurde Gedragscode Flora- en Faunawet hoeft geen vrijstelling te worden aangevraagd bij de aanwezigheid van vogels of soorten uit Tabel 2 van de Flora- en Faunawet.

Er vindt door realisatie van het plan/uitvoering van de activiteiten dan geen overtreding plaats van de verbodsbepalingen van art. 11 Flora- en Faunawet.

6.3 Natuurbeschermingswet

Op basis van de ligging en aard van de ruimtelijke ingrepen kan geconcludeerd worden dat deze ingreep geen negatieve invloed heeft op de specifieke natuurwaarden. Het in de omgeving aanwezige Natura 2000 gebied Veluwerandmeren ligt op ca. 2.800m. Effecten hierop zijn uitgesloten. Het tracé varieert qua afstand tot Natura2000 gebied Veluwe van ca. 1.500m van de rotonde Horsterweg tot ca. 435m bij de aansluiting van de Volenbeekweg met de Oude Telgterweg.

Om de effecten van de stikstofdepositie te kunnen beoordelen is met Aerius een berekening gemaakt van de huidige en toekomstige situatie. Hieruit blijkt door de verwachte toename van het verkeer een depositie van maximaal 0.85 mol/ha/jr. Dit is lager dan de grenswaarde van 1 mol/ha/jr, maar hoger dan 0.05 mol/ha/jr. Voor het project geldt daarom een meldingsplicht. Bij voldoende ontwikkelruimte is dan geen vergunning nodig. Dit ter beoordeling aan het bevoegd gezag. Er zijn daarmee geen negatieve gevolgen te verwachten voor de instandhoudingsdoelstellingen en externe werking kan worden uitgesloten.

Hiermee is een vergunning in het kader van de Natuurbeschermingswet niet nodig. Er zijn geen negatieve gevolgen te verwachten op de instandhoudingsdoelstellingen. Aanvullend onderzoek is niet nodig.

6.4 Gelders Natuurnetwerk (GNN) / EHS

Naast toetsing op Natura2000 gebied vindt separaat een toetsing plaats op het Gelders Natuurnetwerk, de voormalige Ecologische hoofdstructuur. In het nieuwe beleid kent de provincie naast het GNN ook groene ontwikkelzones. Dat zijn zones die bestaat uit gebieden met andere functies dan natuur, die ruimtelijk verweven zijn met de natuur van de GNN en daar functioneel mee samenhangen, waarin wordt ingezet op versterking van de samenhang tussen inliggende en aangrenzende natuurgebieden.

In de toelichting bij de Verordening staat:

Binnen het Gelders Natuurnetwerk geldt de “nee, tenzij”-benadering. Dit houdt in dat bestemmingswijziging niet mogelijk is als daarmee de wezenlijke kenmerken of waarden van het gebied significant worden aangetast, tenzij er geen reële alternatieven zijn en er sprake is van redenen van groot openbaar belang. Tot groot openbaar belang wordt in ieder geval gerekend de veiligheid, de drinkwatervoorziening en de plaatsing van installaties voor winning, opslag of transport van gas.

Initiatiefnemers van ingrepen binnen het GNN zullen de effecten van de ingreep op kernkwaliteiten en omgevingscondities moeten onderzoeken. Voor het GNN is door de provincie Gelderland een aantal criteria opgesteld waaraan wordt getoetst of een plan invloed heeft op de wezenlijke waarden en kenmerken.

Een deel van het traject valt binnen het GNN (bos Veldwijk van rotonde Horsterweg – Lange Haeg). Het betreft een bestaande weg waarbij ook in de huidige situatie zowel personenverkeer als vrachtauto's passeren. De weg wordt in het kader van duurzaam-veilig aangepast en in oostelijke richting verschoven. Het noordelijke deel van het bestaande traject wordt dan omgevormd tot bos en ook het te versmallen wegedeelte ter plaatse van de woningen wordt bosgebied. Het resterende oppervlakteverlies wordt gecompenseerd bij de natuurontwikkeling rond de N302. Hiervoor is een compensatieplan noodzakelijk. Voor het leefgebied van de das worden maatregelen getroffen (tunnel met begeleidende rasters). Voor het overige zijn er geen negatieve effecten te verwachten op FF-wet soorten.

6.5 Voorbehoud en zorgplicht

De voorliggende natuurtoets is gebaseerd op inventarisatiegegevens van derden, literatuuronderzoek en een verkennend terreinbezoek. Om de risico's op verstoring van beschermde soorten (bijv. vogels) op het werkterrein te minimaliseren, wordt aanbevolen om voorafgaand aan de werkzaamheden het terrein te controleren op de aanwezigheid van beschermde soorten.

Voor alle beschermde soorten, dus ook voor de soorten die zijn vrijgesteld van de onthefingsplicht, geldt wel een zogenaamde 'algemene zorgplicht' (art. 2 Flora- en faunawet).

Deze zorgplicht houdt in dat de initiatiefnemer passende maatregelen neemt om schade aan beschermde soorten te voorkomen of zoveel mogelijk te beperken. Hierbij gaat het bijvoorbeeld om het voorkómen van verontrusting of verstoring in de kwetsbare perioden zoals de broed-/voortplantingstijd en de periode van afhankelijkheid van de jongen.

De kwetsbare perioden kan per soortgroep verschillen. Als 'veilige' periode voor alle groepen geldt in het algemeen de periode van half augustus tot half november, de periode waarin de voortplantingstijd achter de rug is en dieren als vleermuizen, overige zoogdieren en amfibieën nog niet in winterslaap zijn. Indien een plangebied in die periode bouwrijp wordt gemaakt, geeft realisatie gedurende het winterseizoen en het daarop volgende voorjaar meestal geen problemen. Vaak is het voldoende om rekening te houden met de broedtijd (15 maart-15 juli).

Als bekend is dat werkzaamheden moeten worden uitgevoerd binnen de kwetsbare perioden van de soorten, is het zaak ervoor te zorgen dat het gebied tegen die tijd ongeschikt is als leefgebied voor die soorten. Zo kan bijvoorbeeld vegetatie gedurende het groeiseizoen kort gemaaid worden, of kunnen bomen buiten het broedseizoen worden gekapt, zodat er geen vogels gaan broeden. Hierbij geldt overigens wel de algemene zorgplicht.

Indien tijdens de uitvoering van de werkzaamheden beschermde soorten worden waargenomen dienen maatregelen te worden genomen om schade aan deze individuen zo veel mogelijk te voorkomen (bijvoorbeeld wegvangen en verplaatsen). Het is mogelijk dat hiervoor formeel een ontheffing FF-wet nodig is.

6.6 Ecologische kansen

Voorstel is om de houtwal in deeltraject 1.1 op te knappen en her in te richten, om het verlies van een areaal goed ontwikkeld eiken-berken bos met veel ondergroei te mitigeren. Nagenoeg het gehele tracé is in meer of mindere mate in gebruik als foerageergebied voor een aantal soorten vleermuizen. Door op geschikte plaatsen een aantal kasten, bijv. 5, op te hangen kunnen voor deze soortgroep tijdelijke rustplaatsen en mogelijk verblijfplaatsen worden gecreëerd. De kasten kunnen aan de bomen worden opgehangen, minimaal 3m bij voorkeur 4m hoog, zuidelijk georiënteerd en met een van onder af vrije aanvliegroute.

7 Advies

- Uitvoering van de werkzaamheden (kap van bomen) laten plaatsvinden buiten de broedperiode. Overigens mogen eventuele vroege of late legsels niet worden verstoord. De beste tijd is dan tussen september en maart. Bij het kappen binnen de broedperiode moet vooraf een ecooloog worden ingeschakeld om te inventariseren of er door de werkzaamheden geen overtredingen van de FFwet plaatsvinden.
- In het bosgebied deeltraject 1.1 tussen Horsterweg en Lange Haeg is een nestplaats van een Sperwer aanwezig. Deze is jaarrond beschermd. De uitvoering van de werkzaamheden dient zorgvuldig te gebeuren waarbij het bosgebied tussen Oude Nijkerkerweg en het Veldwijkterrein zoveel als mogelijk wordt gespaard.
- Bij uitvoering van de werkzaamheden altijd invulling geven aan de 'algemene zorgplicht' (art. 2 Flora- en Faunawet), wat inhoudt dat de initiatiefnemer passende maatregelen neemt om schade aan beschermde soorten te voorkomen of zoveel mogelijk te beperken.
- Deze algemene zorgplicht houdt onder andere in dat voorzieningen worden aangebracht voor de Das, omdat het plangebied (deeltraject 1.1) onderdeel uitmaakt van het foerageergebied. Het gaat dan om een tunnelbuis in combinatie met een afrastering tussen Horsterweg en Lange Haeg en voorzien van ontsnappingspoortjes, vergelijkbaar met de situatie langs de Kolbaanweg. Verder zijn langs het gehele tracé foeragerende vleermuizen aangetroffen. Bij de aanleg/wijziging van het tracé dient rekening te worden gehouden met behoud of realisatie van donkere vegetatieranden en lijnvormige elementen. Ook op de waterpartijen dient verlichting zoveel mogelijk te worden vermeden, dan wel gericht te zijn op de weg.
- Het verdient aanbeveling voor uitvoering van de maatregelen een ecologisch werkprotocol op te stellen en de maatregelen als onderdeel van het bestek mee te nemen.
- Door het uitvoeren van bovenbedoelde maatregelen, wordt voorkomen dat er verbodsbepalingen genoemd in artikel 11 van de Flora- en faunawet overtreden worden. Een ontheffing is dan ook niet nodig.
- Er zijn geen negatieve gevolgen te verwachten op instandhoudingsdoelstellingen van Natura2000 gebied Veluwe. Uit een berekening van de stikstofdepositie door de toename van het verkeer blijkt een depositie van maximaal 0.85 mol/ha/jr. Dit is lager dan de grenswaarde van 1 mol/ha/jr, maar hoger dan 0.05 mol/ha/jr. Voor het project geldt daarom een meldingsplicht. Bij voldoende ontwikkelruimte is dan geen vergunning nodig. Dit ter beoordeling aan het bevoegd gezag. Hiermee is nader onderzoek of een vergunning in het kader van de Natuurbeschermingswet niet nodig.
- Het bosgebied Veldwijk tussen rotonde Horsterweg en Lange Haeg is onderdeel van het Gelders Natuurnetwerk (GNN). Dit deel van de weg wordt in het kader van duurzaam-veilig aangepast en in oostelijke richting verschoven. Een deel van het bos is binnen het plangebied te compenseren. Het grootste deel zal worden gecompenseerd bij de natuurontwikkeling rond de Flevoweg/N302. Hiervoor geldt een toeslag van 2/3 op het te compenseren oppervlak en is een compensatieplan noodzakelijk. Voor het leefgebied van de das zijn maatregelen noodzakelijk (tunnel met begeleidende rasters).

8 Literatuur:

- Broekhuizen, S., B. Hoekstra, V. Van Laar, C. Smeenk & J.B.M. Thissen, 1992. Atlas van de Nederlandse Zoogdieren. Stichting Uitgeverij Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging, 3de herziene druk.
- Emond, D., J. van Zundert & A.D.G. Koopman, 2008. Effecten op beschermde soorten en habitattypen Buitengebied Midden-West, Ermelo. Oriënterend onderzoek (voortoets) in het kader van de Natuurbeschermingswet. Rapport 08-026. Bureau Waardenburg, Culemborg.
- Janssen, J.A.M. en Schaminée, J.H.J., 2008: Soorten van de habitatrichtlijn
- Lange, R., P.Twisk, A. van Winden & A. van Diepenbeek, 1994. Zoogdieren van West-Europa. Stichting Uitgeverij KNNV en VZZ i.s.m. Vereniging Natuurmonumenten.
- Limpens, H., K. Mostert & W. Bongers (red.) (1997). Atlas van de Nederlandse vleermuizen, Stichting Uitgeverij van de Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging, Utrecht.
- Ministerie van EZ, Dienst Regelingen, dec. 2011, Soortenstandaard Gewone dwergvleermuis.
- Ministerie van EZ, Dienst Regelingen, dec. 2012, Soortenstandaard Das.
- Regiebureau Natura2000, Naslagwerk Natura 2000
- Mogelijkheden voor de das in Ermelo-west
- Zoon, 2006, Onderzoek naar kansen en knelpunten voor nieuwvestiging van dassen in het gebied van Telgt en Horst (Ermelo), Versie 1 april.
- Zoon, 2007. Natuurwaarden bestemmingsplan Midden-West (Ermelo) versie 2, aug.
- www.gegevensautoriteitnatuur.nl
- <http://geodata2.prv.gelderland.nl/>
- www.infomil.nl
- <http://mineleni.nederlandsesoorten.nl/>
- www.natura2000.nl
- www.Natuurloket.nl
- www.RAVON.nl
- www.rijksoverheid.nl
- www.soortenregister.nl
- <http://www.synbiosys.alterra.nl/natura2000>
- <http://www.vleermuis.net>
- www.waarneming.nl (website met soortenwaarnemingen in Nederland)
- www.wetten.nl

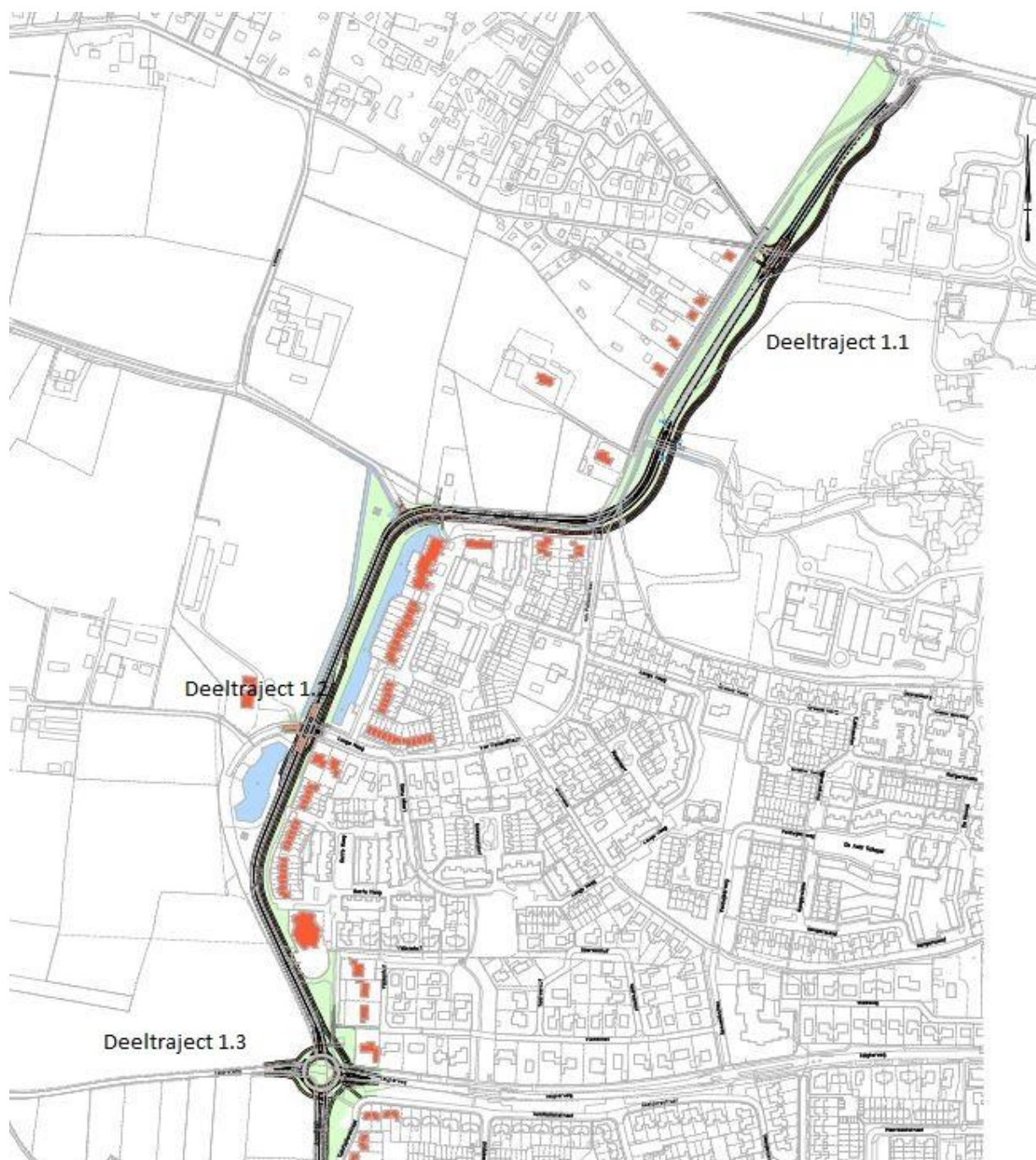
Bijlagen:

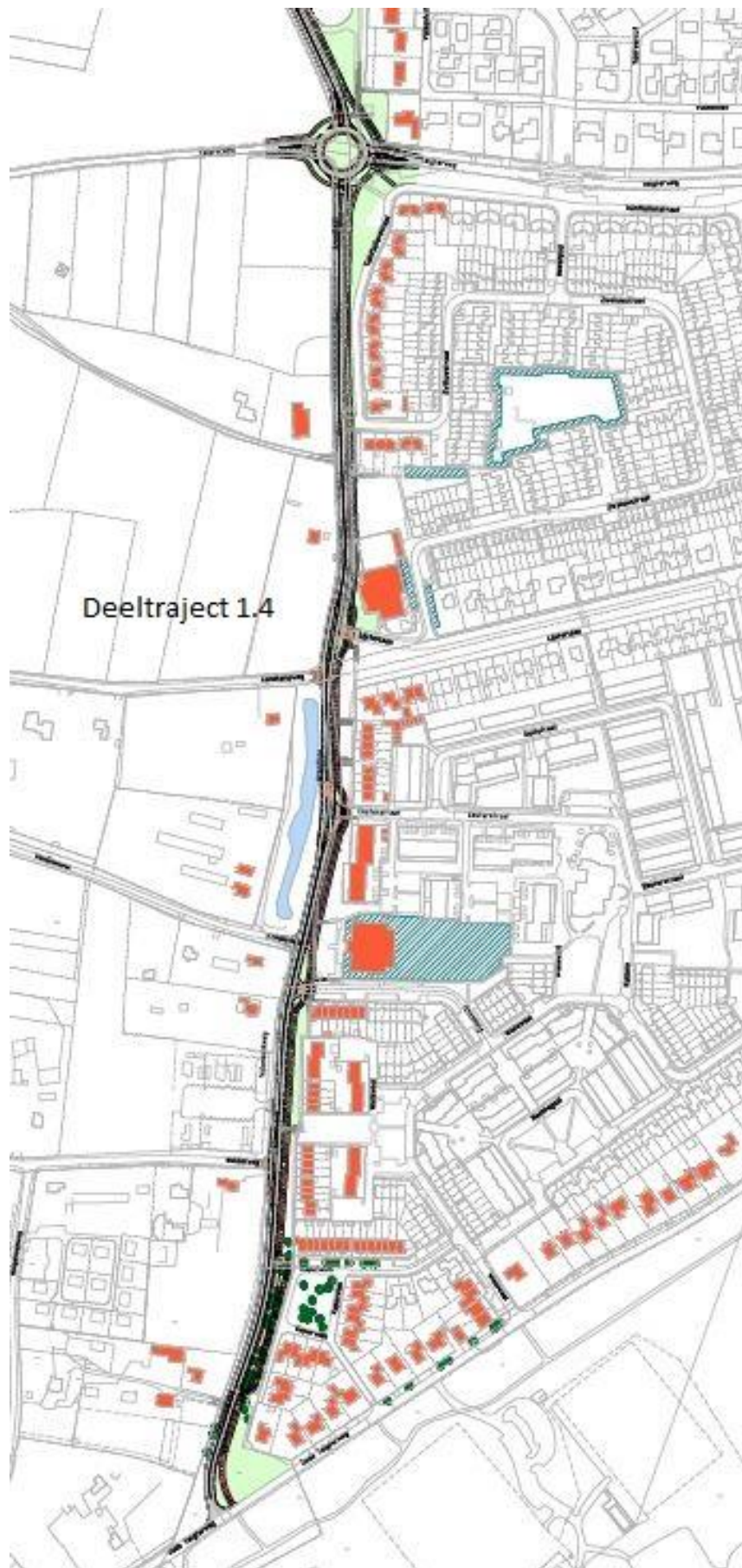
1. Overzicht situatie
2. Foto's plangebied
3. Waarnemingen zoogdieren
4. Berekening Aeries
5. Samenvatting natuurwetgeving
6. Voorbeeld voorziening vleermuizen

Bijlage 1

Overzicht situatie

Westflankstudie 2026 Rotonde Variant A met maatregel Telgterweg- Oude Nijkerkerweg

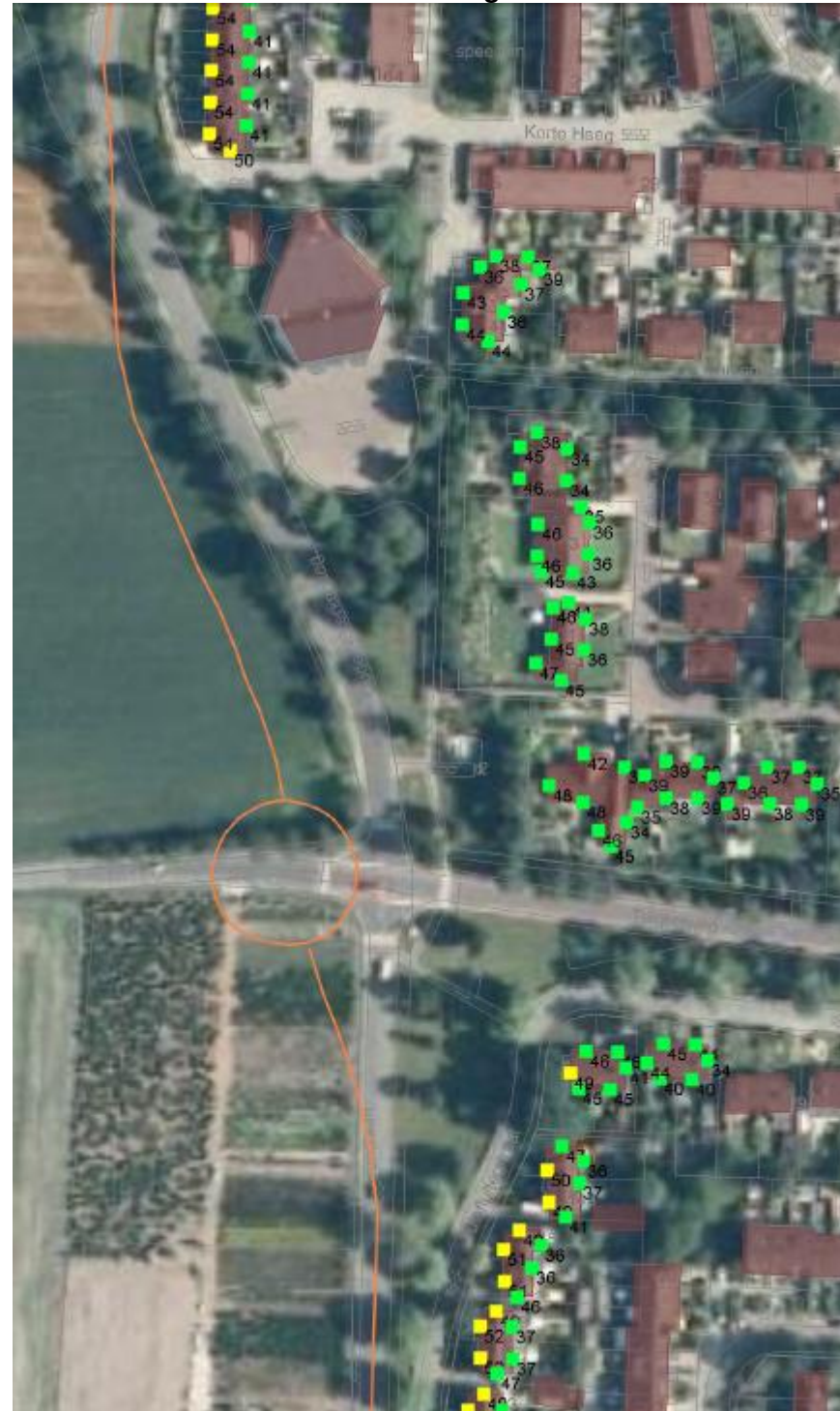
Geplande situatie

De rotonde is gepland op de plaats van de oorspronkelijke kruising Telgterweg – Oude Nijkerkerweg. De oranje lijn is de wegas. De snelheid bedraagt 50 km/u met uitzondering van de rotonde die als 30 km/u is gemodelleerd. De wegen zijn met het wegdektype Dicht Asphalt Beton (DAB) gemodelleerd.

Het aantal woningen boven de voorkeurswaarde van 48 dB (geel) bedraagt op dit figuur 18 ten noorden van de rotonde en 15 ten zuiden van de rotonde.

Rotonde Variant A met bronmaatregelen

In deze variant wordt de rotonde circa 25 meter richting westen verplaatst. Ter hoogte van de Korte Haag wordt de oorspronkelijke rijlijn verlaten. De oranje lijn is de wegas. De snelheid bedraagt 50 km/u met uitzondering van de rotonde die als 30 km/u is gemodelleerd. De wegen zijn met het wegdektype Dunne Deklaag A (reductie van circa 2 dB) gemodelleerd, met uitzondering van de rotonde. De geluidsbelasting neemt 2 tot 6 dB af. Het aantal woningen boven de voorkeurswaarde van 48 dB (geel) bedraagt op dit figuur 6 ten noorden van de rotonde en 11 ten zuiden van de rotonde.

Reconstructie en bronmaatregelen

Volgens de Wet geluidhinder is er sprake is van een reconstructie wanneer de toename van geluid op één of meer woningen meer dan 2 decibel bedraagt, dan moeten maatregelen onderzocht worden om de toename weg te nemen.

Met name bij de woningen aan het Valkenhof en de Tuinfluiterstraat rond de rotonde Telgterweg – Oude Nijkerkerweg blijkt de toename hoog te zijn. Voor dit gedeelte van de Westflank is een onderzoek naar bronmaatregelen uitgevoerd.*

Bronmaatregelen

De volgende bronmaatregelen die zijn onderzocht:

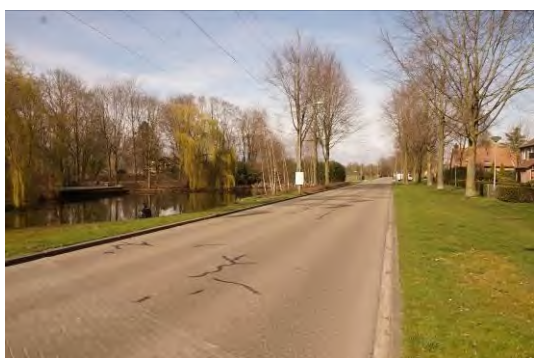
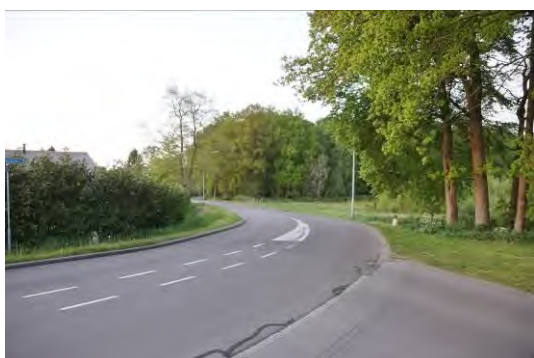
1. Verplaatsen geplande rotonde 25 meter in westelijke richting;
2. Toepassen van een dunne deklaag (A) op de Oude Nijkerkerweg en de Arendlaan.

Ten gevolge van deze bronmaatregelen neemt de geluidbelasting op de woningen in het onderzochte gebied flink af (2 tot 6 dB) af. 3 dB is een verdubbeling van het geluid. De leefbaarheid wordt hierdoor dan ook sterk verbeterd.

* Op grond van de Wet geluidhinder dienen eerst bronmaatregelen te worden onderzocht. Vervolgens maatregelen in de overdrachtssfeer en als dat niet kan maatregelen aan gevels van de woningen en is hogere grenswaarde procedure aan de orde. Aangezien we in de ontwerpfase bevinden hebben ons nu beperkt tot de bronmaatregelen.

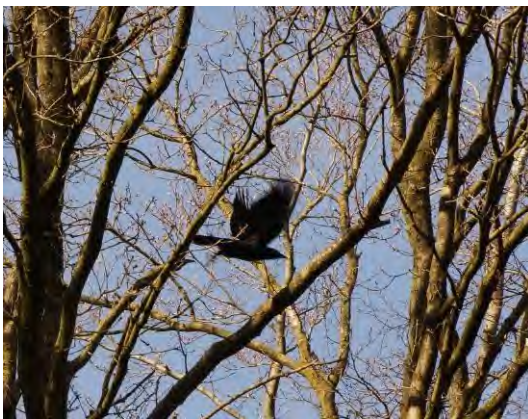

Bijlage 2 Foto's plangebied

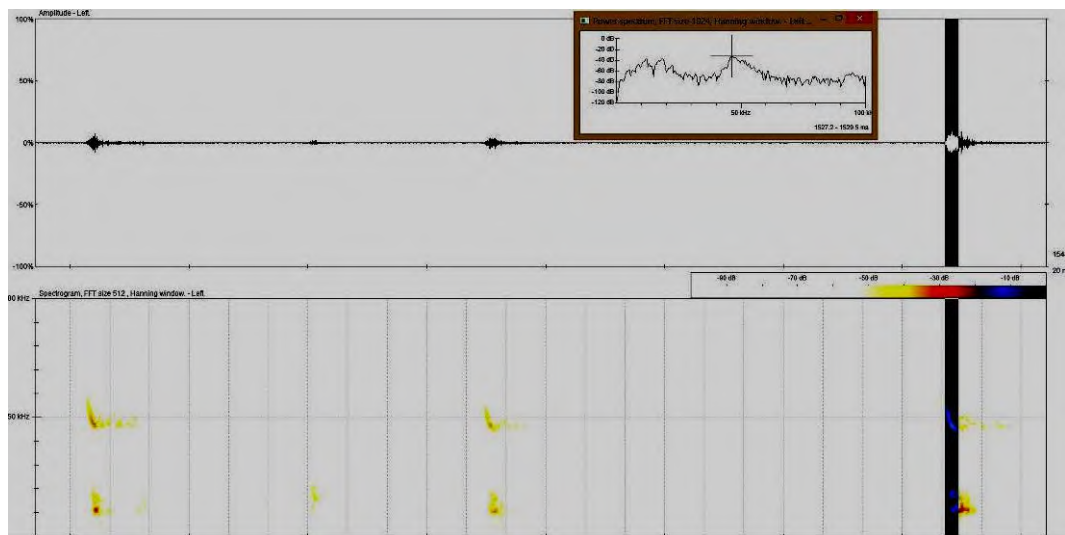

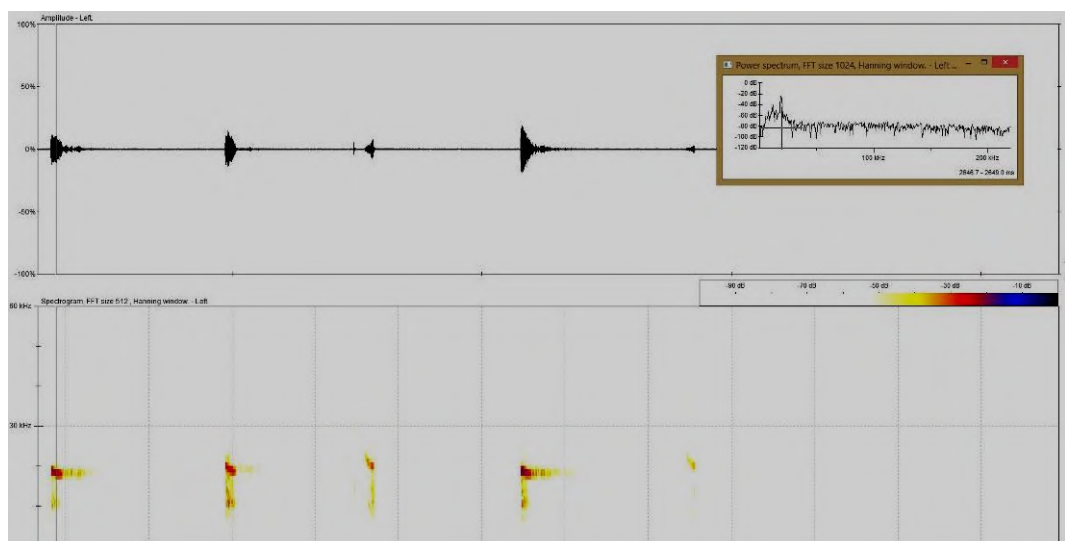
Bijlage 3 waarnemingen zoogdieren

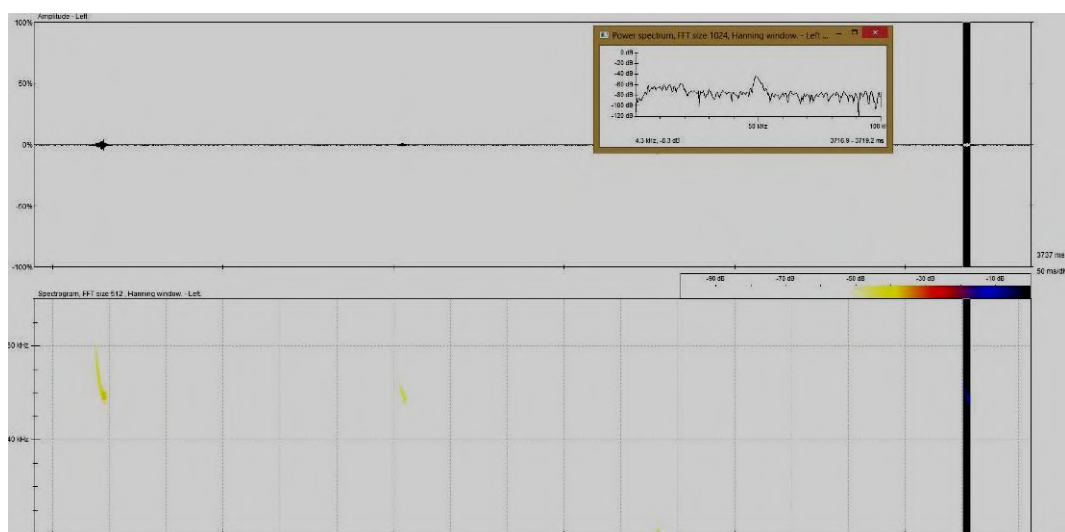
Waarnemingen (foeragerende) vleermuizen en Das - voorjaar 2015

Sonogram Gewone dwergvleermuis

Sonogram Rosse vleermuis

Sonogram Waternvleermuis

Bijlage 4

Berekening Aeries stikstofdepositie wegverkeer

Dit document bevat resultaten van een stikstofdepositieberekening met AERIUS Calculator. U dient dit document te gebruiken ter onderbouwing van een vergunningaanvraag in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998.

De resultaten geven de stikstofeffecten van deze activiteit weer voor haar omgeving. Tot de omgeving behoren zowel Natura 2000-gebieden als beschermde natuurmonumenten. Calculator maakt enkel voor de PAS-gebieden inzichtelijk welke stikstofgevoelige habitattypen er voor komen en op welke hiervan een effect is. Op basis hiervan is aangegeven voor hoeveel hectares ontwikkelingsruimte benodigd is.

De berekening op basis van stikstofemissies gaat uit van de componenten ammoniak (NH_3) en stikstofoxide (NO_x), of één van beide. Hiermee is de depositie van de activiteit berekend en uitgewerkt.

Wilt u verder rekenen of gegevens wijzigen? Importeer de pdf dan in de Calculator.

Berekening Situatie 1

- Kenmerken
- Emissie
- Depositie natuurgebieden
- Depositie habitattypen

Verdere toelichting over deze PDF kunt u vinden in een bijbehorende leeswijzer. Deze leeswijzer en overige documentatie is te raadplegen via: www.aerius.nl.

AERIUS CALCULATOR

Contact

Rechtspersoon	Locatie
Gemeente Ermelo	Oude Nijkerkerweg - Arendlaan
-	
-	

Activiteit

Omschrijving	AERIUS kenmerk
Westflank Ermelo	zF7pVQ2nmZ
Datum berekening	Rekenjaar
07 augustus 2015, 12:57	2015

Totale emissie

Situatie 1	Situatie 2	Vershil
3.964,25 kg/j	4.619,23 kg/j	654,98 kg/j
137,96 kg/j	160,85 kg/j	22,89 kg/j

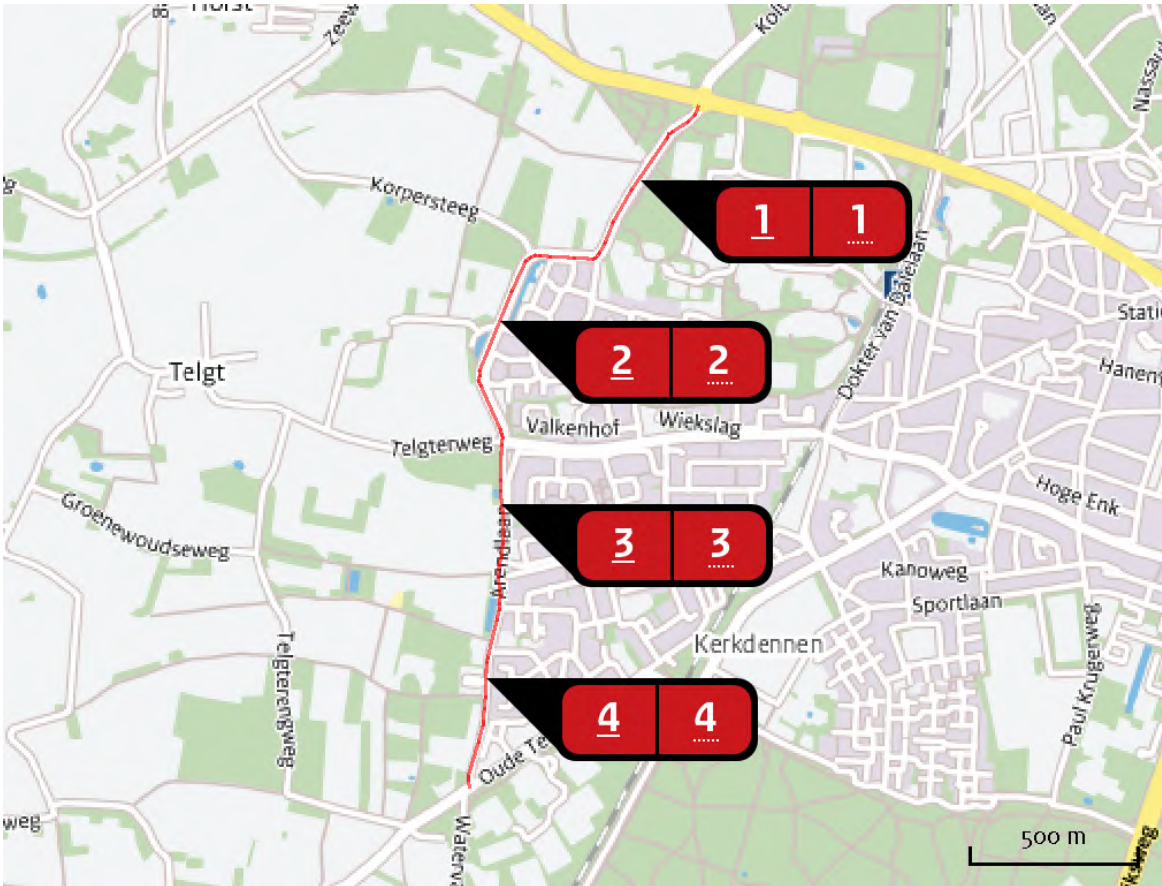
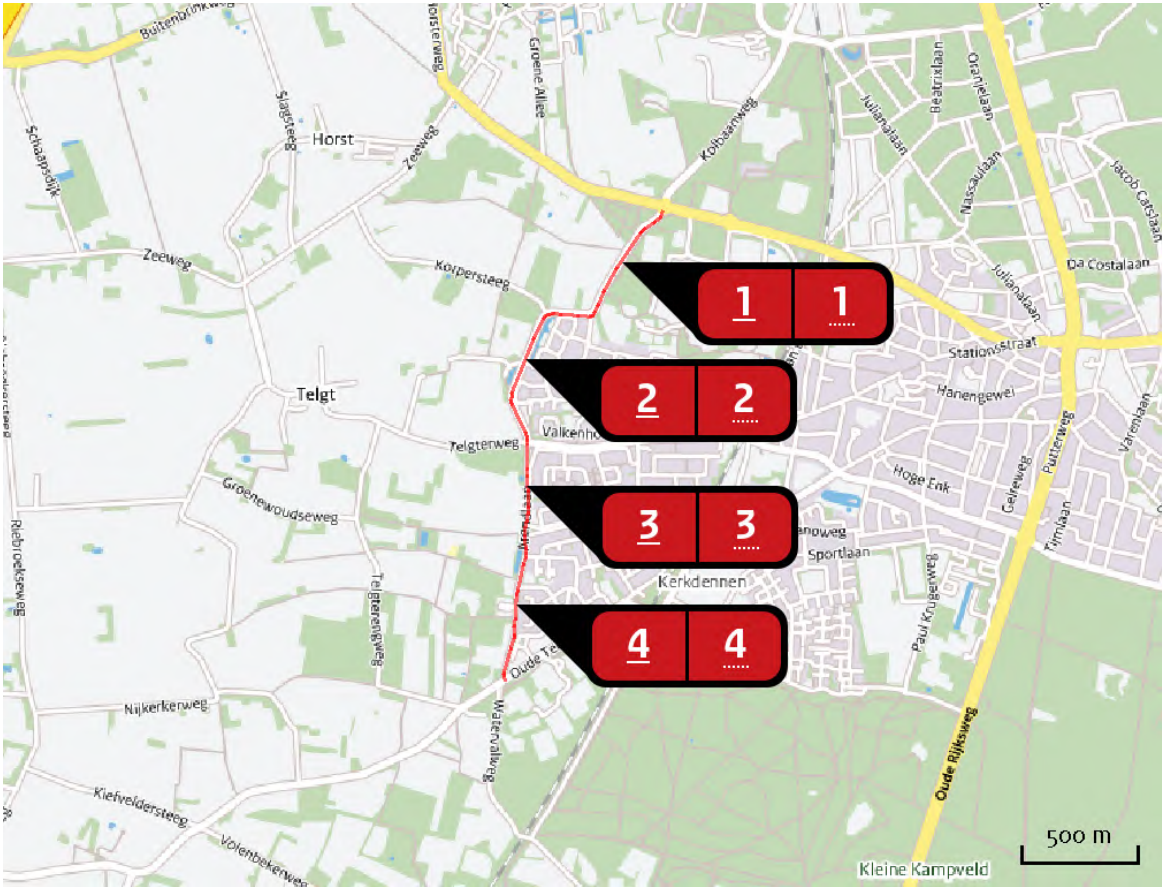
Depositie Hoogste projectverschil (mol/ha/j)

Natuurgebied		Provincie
Veluwe		Gelderland
Situatie 1	Situatie 2	Vershil
0,73	0,85	+ 0,12

Toelichting

Vershil bestaande situatie 2015 en plan 2025

Locatie

Emissie
Situatie 1

Naam **Hw-LH 2015**
 Locatie (X,Y) **169749, 479585**
 Uitstoothoogte **2,5 m**
 Warmteinhoud **0,0 mw**
 NOx **1.018,59 kg/j**
 NH3 **39,19 kg/j**

Soort	Voertuig	Aantal voertuigen (/dag)	Stof	Emissie
Standaard	Licht verkeer	6.764,0	NOx NH3	504,78 kg/j 38,12 kg/j
Standaard	Middelzwaar vrachtverkeer	436,0	NOx NH3	421,64 kg/j < 1 kg/j
Standaard	Zwaar vrachtverkeer	73,0	NOx NH3	92,17 kg/j < 1 kg/j

Naam **LH-Tw 2015**
 Locatie (X,Y) **169336, 479163**
 Uitstoothoogte **2,5 m**
 Warmteinhoud **0,0 mw**
 NOx **1.650,54 kg/j**
 NH3 **55,58 kg/j**

Soort	Voertuig	Aantal voertuigen (/dag)	Stof	Emissie
Standaard	Licht verkeer	6.723,0	NOx NH3	709,79 kg/j 53,60 kg/j
Standaard	Middelzwaar vrachtverkeer	591,0	NOx NH3	808,57 kg/j 1,73 kg/j
Standaard	Zwaar vrachtverkeer	74,0	NOx NH3	132,18 kg/j < 1 kg/j

Naam **Tw-Lln 2015**
 Locatie (X,Y) **169340, 478618**
 Uitstoothoogte **2,5 m**
 Warmteinhoud **0,0 mw**
 NOx **516,72 kg/j**
 NH3 **18,56 kg/j**

Soort	Voertuig	Aantal voertuigen (/dag)	Stof	Emissie
Standaard	Licht verkeer	4.978,0	NOx NH3	238,10 kg/j 17,98 kg/j
Standaard	Middelzwaar vrachtverkeer	379,0	NOx NH3	234,91 kg/j < 1 kg/j
Standaard	Zwaar vrachtverkeer	54,0	NOx NH3	43,70 kg/j < 1 kg/j

Naam **Lln-OTw 2015**
 Locatie (X,Y) **169294, 478105**
 Uitstoothoogte **2,5 m**
 Warmteinhoud **0,0 mw**
 NOx **778,41 kg/j**
 NH3 **24,63 kg/j**

Soort	Voertuig	Aantal voertuigen (/dag)	Stof	Emissie
Standaard	Licht verkeer	3.489,0	NOx NH3	313,20 kg/j 23,65 kg/j
Standaard	Middelzwaar vrachtverkeer	349,0	NOx NH3	405,98 kg/j < 1 kg/j
Standaard	Zwaar vrachtverkeer	39,0	NOx NH3	59,23 kg/j < 1 kg/j

Emissie
Situatie 2

Naam Hw-LHg 2025
Locatie (X,Y) 169757, 479573
Uitstoothoogte 2,5 m
Warmteinhoud 0,0 mw
NOx 1.200,30 kg/j
NH3 46,22 kg/j

Soort	Voertuig	Aantal voertuigen (/dag)	Stof	Emissie
Standaard	Licht verkeer	7.850,0	NOx NH3	595,29 kg/j 44,95 kg/j
Standaard	Middelzwaar vrachtverkeer	506,0	NOx NH3	497,24 kg/j 1,06 kg/j
Standaard	Zwaar vrachtverkeer	84,0	NOx NH3	107,77 kg/j < 1 kg/j

Naam LH-Tw 2025
Locatie (X,Y) 169336, 479163
Uitstoothoogte 2,5 m
Warmteinhoud 0,0 mw
NOx 1.915,97 kg/j
NH3 64,50 kg/j

Soort	Voertuig	Aantal voertuigen (/dag)	Stof	Emissie
Standaard	Licht verkeer	7.803,0	NOx NH3	823,81 kg/j 62,21 kg/j
Standaard	Middelzwaar vrachtverkeer	686,0	NOx NH3	938,54 kg/j 2,00 kg/j
Standaard	Zwaar vrachtverkeer	86,0	NOx NH3	153,61 kg/j < 1 kg/j

Naam **Tw-Lln 2025**
 Locatie (X,Y) **169340, 478618**
 Uitstoothoogte **2,5 m**
 Warmteinhoud **0,0 mw**
 NOx **600,03 kg/j**
 NH3 **21,54 kg/j**

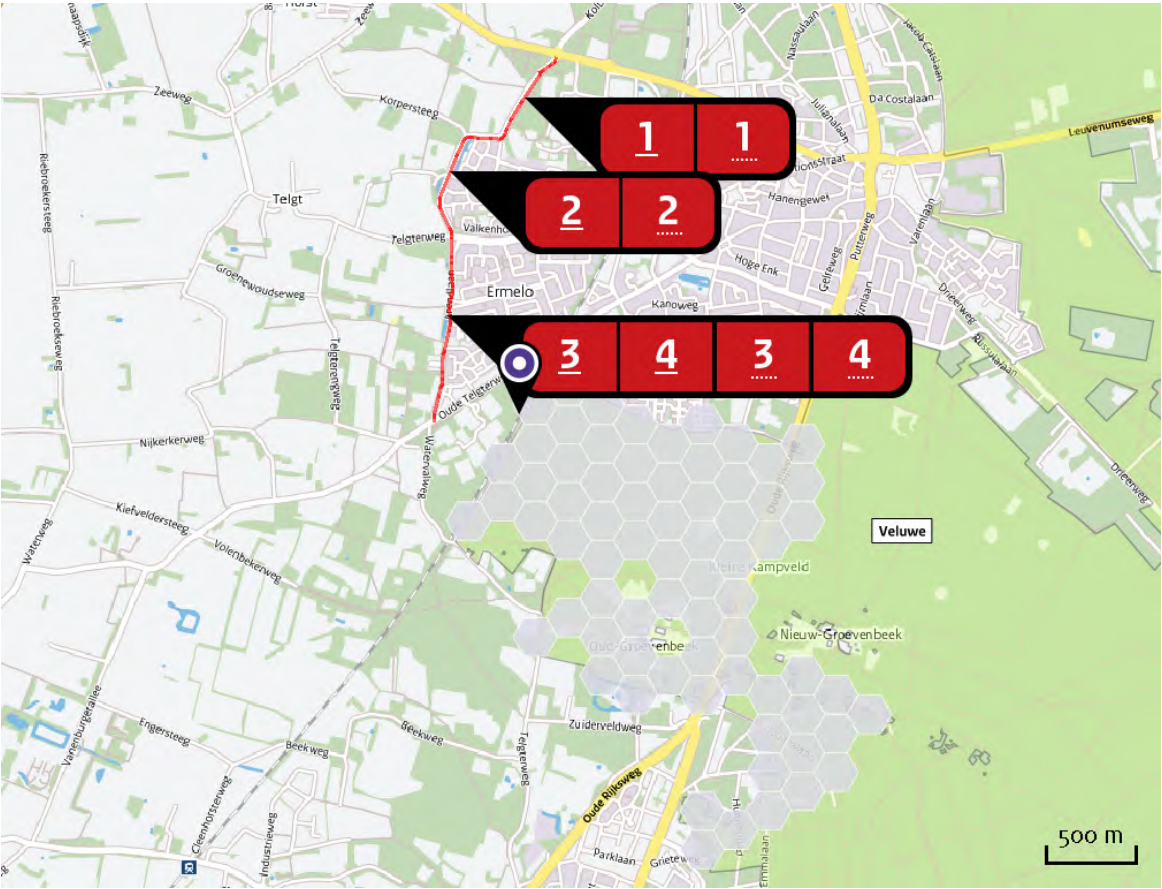
Soort	Voertuig	Aantal voertuigen (/dag)	Stof	Emissie
Standaard	Licht verkeer	5.777,0	NOx NH3	276,32 kg/j 20,87 kg/j
Standaard	Middelzwaar vrachtverkeer	440,0	NOx NH3	272,72 kg/j < 1 kg/j
Standaard	Zwaar vrachtverkeer	63,0	NOx NH3	50,98 kg/j < 1 kg/j

Naam **Lln-OTw 2025**
 Locatie (X,Y) **169294, 478105**
 Uitstoothoogte **2,5 m**
 Warmteinhoud **0,0 mw**
 NOx **902,93 kg/j**
 NH3 **28,58 kg/j**

Soort	Voertuig	Aantal voertuigen (/dag)	Stof	Emissie
Standaard	Licht verkeer	4.049,0	NOx NH3	363,47 kg/j 27,45 kg/j
Standaard	Middelzwaar vrachtverkeer	405,0	NOx NH3	471,12 kg/j 1,01 kg/j
Standaard	Zwaar vrachtverkeer	45,0	NOx NH3	68,34 kg/j < 1 kg/j

Depositie

Hoogste projectverschil (Veluwe)

Hoogste projectverschil per natuurgebied

- Habitatrichtlijn
- Vogelrichtlijn
- Bescherm natuurgebied
- Habitatrichtlijn, Vogelrichtlijn
- Habitatrichtlijn, Bescherm natuurgebied
- Vogelrichtlijn, Bescherm natuurgebied
- Habitatrichtlijn, Vogelrichtlijn, Bescherm natuurgebied

Depositie PAS-gebieden

Natuurgebied	Hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrijding KDW	Ontwikkelingsruimte beschikbaar
	Situatie 1	Situatie 2	Vershil		
Veluwe	0,73	0,85	+ 0,12		

- Geen overschrijding
- Wel overschrijding
- Ontwikkelingsruimte beschikbaar*
- Geen ontwikkelingsruimte beschikbaar
- Meer dan 60% van ontwikkelingsruimte uitgegeven in tenminste één hectare

* Bij beoordeling van een vergunningaanvraag in het kader van de Nb-wet wordt vastgesteld of er voldoende ontwikkelingsruimte beschikbaar is en of dat significante verslechtering uitgesloten kan worden.

Depositie per habitattype

Veluwe

Natuurgebied	Hoogste projectverschil (mol/ha/j)			Overschrij- ding KDW	Ontwik- kelingsruimte beschikbaar
	Situatie 1	Situatie 2	Verschil		
H4030 Droge heiden	0,73	0,85	+ 0,12	●	✓
Hg120 Beuken-eikenbossen met hulst	0,27	0,31	+ 0,04	●	✓

- Geen overschrijding
- Wel overschrijding
- ✓ Ontwikkelingsruimte beschikbaar*
- ✗ Geen ontwikkelingsruimte beschikbaar
- ⚠ Meer dan 60% van ontwikkelingsruimte uitgegeven in tenminste één hectare

* Bij beoordeling van een vergunningaanvraag in het kader van de Nb-wet wordt vastgesteld of er voldoende ontwikkelingsruimte beschikbaar is en of dat significante verslechtering uitgesloten kan worden.

Disclaimer

Hoewel verstrekte gegevens kunnen dienen ter onderbouwing van een vergunningaanvraag, kunnen er geen rechten aan worden verleend. De eigenaar van AERIUS aanvaardt geen aansprakelijkheid voor de inhoud van de door de gebruiker aangeboden informatie. Bovenstaande gegevens zijn enkel bruikbaar tot er een nieuwe versie van AERIUS beschikbaar is. AERIUS is een geregistreerd handelsmerk in de Benelux. Alle rechten die niet expliciet worden verleend, zijn voorbehouden.

Rekenbasis

Deze berekening is tot stand gekomen op basis van:

AERIUS versie 2014_20150804_f82f6c96db

Database versie 2014_20150630_ob4970d9ae

Meer informatie over de gebruikte data, zie www.aerius.nl/methodiek

Bijlage 5

Samenvatting Natuurwetgeving

Samenvatting Natuurwetgeving

Inleiding

In deze bijlage geeft een korte samenvatting van de natuurwetgeving in relatie tot bestemmingsplannen en vergunningen. De bescherming van natuur in Nederland is vastgelegd in Europese en nationale wet- en regelgeving, waarin een onderscheid wordt gemaakt tussen soortenbescherming en gebiedsbescherming. De soortenbescherming is geregeld in de Flora- en faunawet, de gebiedsbescherming in de Natuurbeschermingswet 1998. Daarnaast wordt kort ingegaan op de Rode lijsten en de Ecologische Hoofdstructuur.

Flora- en faunawet

De Flora- en faunawet (Ffwet) is bedoeld om wilde planten- en diersoorten te beschermen. In Nederland gaat het om ongeveer 500 van de 36.000 soorten die in Nederland voorkomen. Om deze kwetsbare soorten te beschermen bevat de Flora- en faunawet een aantal verbodsbepalingen. Om activiteiten uit te voeren zoals bijv. de bouw van woningen, sloop van gebouwen, aanleg van een fietspad of een bestemmingsplanwijziging moet een toetsing plaatsvinden op de gevolgen voor de Flora en Fauna. Het is mogelijk dat er eerst een ontheffing of vrijstelling nodig is voordat de activiteit kan worden uitgevoerd. Hieraan kunnen voorwaarden worden verbonden voor mitigatie (verzachting) of compensatie.

Het bevoegd gezag op basis van de Wet is afhankelijk van het onderwerp en is of de Minister van Economische zaken, Landbouw en Innovatie (Min. EL&I) of het college van Gedeputeerde Staten (GS). Verder is veel uitgewerkt in Algemene maatregelen van bestuur (AMvB's) en Ministeriële regelingen. Verder hebben de meeste provincies een verordening, waarin beschermingsmaatregelen zijn geregeld.

De bescherming wordt geregeld door de zorgplicht incl. aan te wijzen soorten (art. 2-6) en een aantal verboden (art. 8-13) gericht op het met rust laten van wilde planten en dieren. Daarnaast is er een aantal verboden voor o.a. het uitzetten van dieren en de jacht (art. 14-18).

Zorgplicht

De zorgplicht omvat zowel de planten en dieren zelf als hun directe leefomgeving. Voor de praktijk betekent dit dat een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen voor flora of fauna kunnen worden veroorzaakt, verplicht is dergelijk handelen achterwege te laten (art. 2b). Hierbij geldt het redelijkheidsprincipe. Maatregelen om negatieve gevolgen (zo veel mogelijk) te voorkomen, te beperken of ongedaan te maken zijn in principe ook verplicht.

De zorgplicht geldt in alle situaties, voor zowel beschermde als niet beschermde soorten en blijft ook gelden als er een ontheffing of vrijstelling is verleend.

Beschermde planten

Ruim honderd soorten inheemse planten zijn als beschermd aangewezen (AMvB). Het is verboden deze planten te plukken, te verzamelen, af te snijden, uit te steken, te vernielen, te ontwortelen of op andere wijze van hun groeiplaats te verwijderen (art.8). Buiten de gebieden uit de Natuurbeschermingswet kan de provincie te beschermen leefgebieden aanwijzen (art. 19).

Beschermde dieren

Aangewezen beschermde diersoorten zijn alle van nature op het grondgebied van de lidstaten van de Europese Unie voorkomende soorten vogels, alle van nature in Nederland voorkomende amfibieën, reptielen en zoogdieren met uitzondering van de bruine rat, de zwarte rat en de huismuis. Daarnaast vissen, schaal- en schelpdieren voor zover ze niet vallen onder de Visserijwet 1963.

Overige diersoorten zijn alleen beschermd indien zij bij AMvB of bij ministeriële regeling zijn aangewezen.

Voor de beschermde inheemse diersoorten geldt een verbod op:

1. het doden, verwonden, vangen, bemachtigen of met het oog daarop opsporen (art.9);
2. het opzettelijk verontrusten (art.10);
3. het beschadigen, vernielen, uithalen, wegnemen of verstoren van nesten, holen, of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen (art.11);
4. het zoeken, rapen, uit het nest nemen, beschadigen of vernielen van eieren (art.12).

Hierop zijn diverse uitzonderingen mogelijk m.b.t. bijv. bejaagbare soorten (art. 32) en soorten die veel schade veroorzaken. Op landelijk niveau zijn dat bijv. Canadese gans, houtduif, konijn, kauw, vos, zwarte kraai. Op provinciaal niveau kan vrijstelling worden verleend voor bijv. brandgans, ekster, fazant, grauwe gans, haas, holenduif, huismus, kleine rietgans, knobbelzwaan, kolkans, meerkoet, rietgans, ringmus, roek, rotgans, smient, spreeuw, wilde eend en woelrat.

Databanken

Overigens is er veel informatie over soorten beschikbaar op internet. In de Soortendatabase staat informatie over soorten die in Nederland in het wild voorkomen en op welke manier ze worden beschermd (<http://mineleni.nederlandsesoorten.nl>). Het Soortenregister geeft inhoudelijke informatie over Nederlandse planten- en diersoorten. Bij elke soort staat een uitgebreide beschrijving van onder meer verspreiding, biotoop en levenswijze (<http://www.nederlandsesoorten.nl>). Tot slot geeft de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) informatie over waar Nederlandse planten- en diersoorten voorkomen. Deze is beschikbaar voor bedrijven en overheden (<http://www.gegevensautoriteitnatuur.nl>).

Vrijstellingen en ontheffingen

In art. 75 is aangegeven waarvoor vrijstellingen en ontheffingen mogelijk zijn. Art. 75b geeft de relatie met de Wabo en de omgevingsvergunning. In het Besluit en de Regeling vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten Flora- en faunawet is aangegeven welk beschermingsregime voor de soorten geldt. Dit wordt ook wel aangegeven als Tabel 1, 2 en 3 soorten.

Tabel 1. Algemeen beschermde soorten

Voor de soorten in Tabel 1 geldt een algemene vrijstelling voor art. 8-12 van de Ffwet, als de activiteiten vallen onder ruimtelijke ontwikkelingen, bestendig beheer en onderhoud of bestendig gebruik..

Bij de activiteiten bestendig beheer en onderhoud of bestendig gebruik of ruimtelijke ontwikkelingen, geldt een vrijstelling voor de soorten in tabel 1 voor artikel 8 t/m 12 van de Ffwet. Aan deze vrijstelling zijn geen aanvullende eisen gesteld. Voor deze activiteiten hoeft geen ontheffing aangevraagd worden. Voor andere activiteiten dan hierboven genoemd is voor de soorten in tabel 1 een ontheffing nodig. Een ontheffingaanvraag voor deze soorten wordt getoetst aan het criterium 'doet geen afbreuk aan gunstige staat van instandhouding van de soort' (zgn. lichte toets).

Voorbeeld definitie Bestendig beheer

Bestendig beheer betreft voortzetting van het (reguliere) onderhoud gericht op behoud van de bestaande situatie. De werkzaamheden worden al langer op deze manier uitgevoerd en hebben kennelijk niet verhinderd, of zelfs bijgedragen aan de vestiging van beschermde soorten. Daarbij komt dat de werkzaamheden geen nadelige effecten op de aanwezige beschermde soorten mogen hebben. Indien onderhoudsmaatregelen niet meer plaatsvinden c.q. op een andere wijze gaan plaatsvinden, verandert het leefgebied en kunnen aanwezige soorten verdwijnen.

Bron: Gedragscode Bestendig beheer gemeentelijke groenvoorzieningen

Tabel 2. De overige beschermde soorten

Voor de soorten in Tabel 2 geldt een algemene vrijstelling voor art. 8-12 van de Ffwet, als de activiteiten vallen onder ruimtelijke ontwikkelingen, bestendig beheer en onderhoud of bestendig gebruik, mits activiteiten worden uitgevoerd op basis van een door de minister van EL&I goedgekeurde gedragscode. Hetzelfde geldt voor alle vogelsoorten. Een gedragscode moet door een sector of ondernemer zelf opgesteld worden en ingediend voor goedkeuring. Voor andere activiteiten dan hierboven genoemd is voor de soorten in tabel 2 een ontheffing nodig. Een ontheffingaanvraag voor deze soorten wordt getoetst aan het criterium 'doet geen afbreuk aan gunstige staat van instandhouding van de soort'. Dit is niet van toepassing op alle vogelsoorten (zie toelichting tabel 3).

Tabel 3. De strikt beschermde soorten

Voor de soorten in Tabel 3 geldt een vrijstelling als de activiteiten vallen onder bestendig beheer en onderhoud of bestendig gebruik, mits activiteiten worden uitgevoerd op basis van een door de minister van EL&I goedgekeurde gedragscode. Een gedragscode moet door een sector of ondernemer zelf opgesteld worden en ingediend voor goedkeuring. De soorten uit Tabel 3 omvat alle soorten uit Bijlage IV van de Habitatrichtlijn.

Deze vrijstelling is enigszins beperkt:

- voor de activiteiten bestendig beheer en onderhoud in de landbouw en bosbouw en bestendig gebruik geldt voor de soorten uit Tabel 3 geen vrijstelling voor artikel 10 van de Ffwet. Ook niet op basis van een gedragscode. Er is geen ontheffing mogelijk.
- voor de activiteit ruimtelijke ontwikkeling, geldt voor soorten in tabel 3 geen vrijstelling. Ook niet op basis van een gedragscode. Hiervoor is een ontheffing nodig.
- Voor andere activiteiten dan hierboven genoemd is voor de soorten in tabel 3 een ontheffing nodig.

Een ontheffingaanvraag voor de soorten van Tabel 3 wordt getoetst aan drie criteria:

- 1) er is sprake van een in of bij de wet genoemd belang¹
- 2) er is geen alternatief,
- 3) doet geen afbreuk aan gunstige staat van instandhouding van de soort.

Deze drie criteria vormen de zgn. uitgebreide toets. De drie criteria staan naast elkaar en niet na elkaar (aan alle drie moet voldaan zijn). De uitgebreide toets voor ontheffingverlening geldt ook voor alle vogelsoorten.

(zie voor de soortlijsten: <http://www.rijksoverheid.nl/bestanden/documenten-en-publicaties/rapporten/2005/06/16/overzicht-beschermde-soorten-planten-en-dieren/overzicht-beschermde-soorten-planten-en-dieren.pdf>).

Natuurbeschermingswet 1998

In de Natuurbeschermingswet 1998 (Nbwet) is de bescherming geregeld van de gebieden vallend onder de Vogelrichtlijn en de Habitatrichtlijn. Doel is de bescherming en instandhouding van bijzondere gebieden in Nederland. De Nbwet kent verschillende soorten beschermde gebieden. De belangrijkste zijn de Natura 2000-gebieden (Vogel- en Habitatrichtlijngebieden) en de beschermde natuurmonumenten. De aanwijzingsbesluiten van deze gebieden bevatten een kaart en een toelichting, waarin de instandhoudingsdoelstellingen staan verwoord. De Nbwet stelt dat alle projecten en handelingen die de kwaliteit van de natuurlijke habitats en de habitats van soorten in een Natura 2000-gebied kunnen verslechteren of een significant verstrend effect kunnen hebben op de soorten waarvoor het gebied is aangewezen, verboden zijn zonder vergunning (art. 19d). Het maakt daarbij niet uit of dit in of buiten het Natura-2000 gebied plaatsvindt, omdat in de Wet ook de 'externe werking' is geregeld. Dat wil zeggen dat voor projecten of handelingen die buiten Natura-2000 gebied plaatsvinden maar waarvan wel negatieve gevolgen zijn te verwachten in het gebied een beoordeling moet plaatsvinden. Hieruit moet blijken of er significant negatieve effecten zijn van de activiteit op de beschermde natuurwaarden. Hierbij valt de te denken aan bijv. ammoniakemissie van landbouwbedrijven.

Natura 2000

Natura 2000 omvat een samenhangend Europees netwerk van beschermde natuurgebieden. Alle Europese lidstaten dragen hieraan bij. Natura 2000 is gericht op het behoud van natuurgebieden en de ontwikkeling daarvan. De Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn vormen hiervoor de onderliggende basis. Bepaalde diersoorten en hun natuurlijke leefomgeving (habitat) moeten worden beschermd om de biodiversiteit te behouden. In Nederland zijn ruim 160 gebieden aangemeld als Natura 2000-gebied. Alle Natura 2000-gebieden liggen binnen de Ecologische Hoofdstructuur.

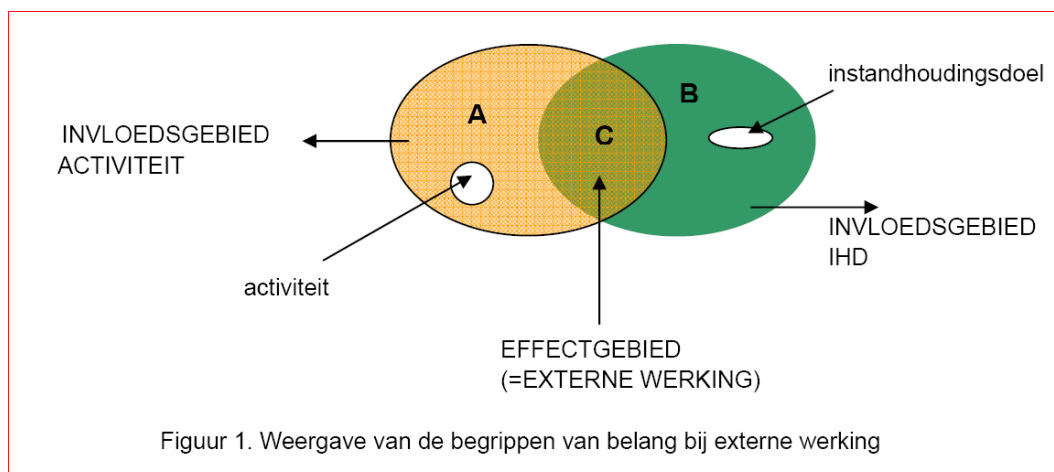
Een deel van de Natura 2000-gebieden is inmiddels definitief aangewezen. Het bijbehorende aanwijzingsbesluit geeft aan welke planten, dieren en habitats het betreft. Een praktische vertaling komt te staan in een beheerplan. Hierin staat onder andere beschreven welke maatregelen nodig zijn om de doelen te behalen.

Externe werking

Niet alleen activiteiten in een Natura 2000-gebied hebben invloed op de staat van instandhouding van het gebied. Ook activiteiten buiten het gebied kunnen de waarden in een gebied beïnvloeden. Dit wordt 'externe werking' genoemd. De wet bevat geen definitie van externe werking. Het wordt in het spraakgebruik gehanteerd om aan te geven dat ook projecten of andere handelingen buiten een Natura 2000-gebied kunnen leiden tot verslechtering van de natuurlijke kwaliteit van habitats van soorten, of significante verstoring veroorzaken van soorten waarvoor een Natura 2000-gebied is aangewezen.

Externe werking treedt op wanneer er, ongeacht de locatie, een effectgebied ontstaat als gevolg van het optreden van ruimtelijke overlap tussen een invloedsgebied van een instandhoudingsdoelstelling (IHD) en een invloedsgebied van een activiteit die plaatsvindt buiten een Natura 2000-gebied en waarvoor de IHD gevoelig is (Notitie Externe werking, Steunpunt Natura2000, mei 2010).

¹ onderzoek en onderwijs, repopulatie en herintroductie, bescherming van flora en fauna, veiligheid van het luchtverkeer, volksgezondheid of openbare veiligheid, dwingende redenen van openbaar belang, het voorkomen van ernstige schade aan vormen van eigendom, belangrijke overlast veroorzaakt door dieren, uitvoering van werkzaamheden in het kader van bestendig beheer en onderhoud in de landbouw en bosbouw, bestendig gebruik, uitvoering van werkzaamheden in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling

Stikstof in Natura 2000-gebieden

Een voorbeeld van externe werking is de depositie van stikstof. Door allerlei bronnen komt stikstof in het milieu terecht, afkomstig van de landbouw, verkeer, industrie en huishoudens. De grote hoeveelheid stikstof heeft effecten op de groei van planten. Dit gaat in de regel ten koste van kwetsbare planten en biodiversiteit, waardoor gevoelige gebieden (zoals venen en heide) verruigen door de groei van bijv. grassen en soorten als braam.

De Programmatische Aanpak Stikstof (PAS) is op 1 juli 2015 formeel van kracht geworden, waarmee het Rijk hoopt de hoeveelheid stikstof in de Natura2000 gebieden te kunnen verminderen. De PAS brengt daartoe alle bronnen in beeld. Met behulp van een rekentool (Aerius) is de stikstofbijdrage van een (nieuw) plan op beschermde habitats te berekenen. De basisgedachte is dat economische ontwikkelingen verantwoord mogelijk blijven (ontwikkelruimte), mits de totale hoeveelheid stikstof in het gebied omlaag gaat. Onder de oude wetgeving was veelal geen vergunning meer mogelijk (bijv. veehouderij), als er in een overbelaste situatie sprake was van toename van de stikstofdepositie in een Natura2000 gebied. Ook niet als het om een hele kleine toename ging. In de nieuwe situatie is per Natura2000 gebied ontwikkelruimte berekend. Dit is gebaseerd op de verwachte daling van de stikstofemissies in de komende jaren en aanvullende PAS-maatregelen in de landbouwsector. Voor de PAS is voor elk van de 117 Natura2000 gebieden een samenhangend pakket herstelmaatregelen opgesteld op basis van een vastgestelde herstelstrategie per habitatype (69). Uiteindelijk krijgen deze afspraken over stikstof een plaats in de per gebied op te stellen beheerplannen.

Op basis van de uitkomsten van de Aerius-calculator is een project vergunningsvrij (<0.05 mol/ha/jr), melding plichtig (tussen 0.05 mol/ha/jr. en de grenswaarde) of is het aanvragen van een Nbwet vergunning noodzakelijk ($>$ grenswaarde).

Bestemmingsplannen en Natura 2000

Het bestemmingsplan is zowel voor de ruimtelijke ordening als voor de natuurwetgeving een belangrijk instrument voor de bescherming van gebieden die vallen onder de EHS en Natura2000. Gemeenten moeten in hun bestemmingsplannen rekening houden met de instandhoudingsdoelen van Natura 2000 gebieden. Als uit onderzoek blijkt dat de plannen significant negatieve effecten kunnen hebben op de instandhoudingsdoelstellingen, is een passende beoordeling noodzakelijk (zie ook Habitattoets).

Het is van belang in de bestemmingsplannen aandacht te hebben voor:

- aanwezigheid van beschermde soorten en gebieden
- adequaat bestemmen en begrenzen van beschermde gebieden
- opstellen van voorschriften m.b.t. toelaatbare handelingen
- goede toelichting bij het bestemmingsplan

Vergunningverlening en Natura 2000

Voor de Nbwet kan door het bevoegd gezag (meestal Gedeputeerde Staten, soms de minister van EL&I) vergunning worden verleend op grond van artikel 19d. Voor plannen (bijv. bestemmingsplannen, streekplannen, waterhuishoudingplannen) geldt dat goedkeuring van het bevoegd gezag op grond van artikel 19j nodig is. Ook activiteiten buiten het Natura 2000-gebied kunnen vergunningplichtig zijn als er negatieve effecten door 'externe werking' kunnen optreden. De vergunning of goedkeuring kan pas worden afgegeven nadat een 'habitattoets' het bevoegd gezag de zekerheid heeft gegeven dat het gebied niet wordt aangetast.

Op 1 oktober 2010 is de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) in werking getreden. De Wabo regelt de aanvragen van omgevingsvergunningen voor o.a. milieu, bouwen en ruimtelijke plannen. Ook de Nbwet haakt hierbij aan, in die zin dat een aanvraag Nbwet via de Wabo kan lopen. Dit is echter niet verplicht. Een aanvraag Nbwet kan dus afzonderlijk bij (meestal) de provincie worden ingediend. Voor de omgevingsvergunning is meestal de gemeente het bevoegd gezag. De Wabo bepaalt dat een aanvraag door één bevoegd gezag moet worden afgehandeld. De gemeente zal indien relevant bij de provincie moeten navragen of een verklaring van geen bedenkingen (vvgb) is te verlenen. Zonder deze vvgb mag de gemeente de vergunning niet verlenen. Aan een vvgb kan de provincie voorschriften verbinden welke de gemeente weer aan de omgevingsvergunning moet koppelen.

Bestaand gebruik

De Nb-wet 1998 definieert het bestaand gebruik als gebruik dat plaatsvond ten tijde van aanwijzing van het Vogel- en Habitatrichtlijngebied. In de praktijk (op basis van een brief van de minister van LNV aan de Tweede Kamer, september 2007) wordt het ijkmoment 1 oktober 2005 gehanteerd. Het betreft dan iedere handeling die voor 1 oktober 2005 werd verricht en sedertdien niet of niet in betekenende mate is gewijzigd. Bij bestaand gebruik gaat het om feitelijk gebruik. Dit is in lijn met de Habitatrichtlijn waar het steeds gaat om feitelijkheden. Het is niet relevant of voor het bestaande gebruik al een vergunning op grond van een andere wet was verleend of niet. Het is evenmin relevant of er een vergunning is verleend die meer toestaat dan het feitelijke gebruik.

Habitattoets

In de 'oriëntatiefase' of voortoets wordt onderzocht of een plan, project of handeling (kortweg: 'activiteit'), gelet op de instandhoudingsdoelstellingen, kan worden toegelaten en zo ja onder welke voorwaarden. De gevolgen moeten worden beoordeeld in samenhang met die van andere plannen en projecten ('cumulatieve effecten'). De voortoets is niet verplicht, maar kan wel inzicht geven of er een vergunning nodig is. Dit ter beoordeling aan het bevoegd gezag. Als de effecten klein zijn, volgt een verslechterings- en verstoringstoets. Bij mogelijke significante effecten volgt een 'passende beoordeling'.

In de verslechterings- en verstoringstoets worden de effecten gespecificeerd. Daarbij hoeft dan niet meer naar cumulatieve effecten te worden gekeken. Het bevoegd gezag beoordeelt of de effecten aanvaardbaar zijn of niet. Aan de vergunning kunnen beperkende voorwaarden worden verbonden (mitigatie en compensatie). Is dat onvoldoende effectief dan kan de vergunning worden geweigerd.

Als een activiteit mogelijk significante gevolgen heeft is een passende beoordeling nodig. Op basis van de beste wetenschappelijke kennis dienen de effecten op de habitats en soorten te worden ingeschat, rekening houdende met cumulatieve effecten.

Als uit de passende beoordeling blijkt dat er slechts beperkte effecten zijn, dan dient vergunning te worden aangevraagd. Deze wordt verleend indien de effecten aanvaardbaar worden geacht. Als er significante effecten zijn, dan mag vergunning alleen worden verleend als er voldaan is aan alle drie onderstaande ADC-criteria:

- Er zijn geen geschikte Alternatieven.
- Er is sprake van Dwingende redenen van groot openbaar belang, waaronder redenen van sociale en economische aard.
- Er is voorzien in exacte en tijdige Compensatie.

Het bevoegd gezag moet beoordelen of de resultaten van de ADC toets leiden tot een vergunning of een weigering.

Heeft de aanvraag betrekking op een prioritaire soort of habitat, dan is er eerst advies nodig van de minister van EL&I aan de Europese Commissie. Ook is er slechts een beperkt aantal redenen van groot openbaar belang. In een aantal situaties kan dat leiden tot enige spanning tussen nationale en Europese regelgeving. Het toetsingskader voor beschermde natuurmonumenten is in grote lijnen vergelijkbaar.

Zorgplicht

Net als bij de FF-wet geldt ook in de Nbwet een algemene zorgplicht (Artikel 19l). Deze zorg houdt in ieder geval in dat een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten, nadelige gevolgen voor het gebied kunnen worden veroorzaakt, verplicht is dergelijke handelingen achterwege te laten. Is dat niet mogelijk dan moeten alle maatregelen worden genomen die redelijkerwijs van hem kunnen worden gevergd teneinde die gevolgen te voorkomen. Het gaat dan om de instandhoudingsdoelstelling (Natura 2000-gebied) of de wezenlijke kenmerken van een gebied (Beschermd Natuurmonument).

Rode lijsten

Rode lijsten geven een overzicht van diersoorten die uit Nederland zijn verdwenen of dreigen te verdwijnen. De mate van bedreiging is verdeeld over 8 categorieën, lopend van uitgestorven op wereldschaal, (in het wild) verdwenen uit Nederland, ernstig bedreigd, tot bedreigd, kwetsbaar of gevoelig. Plaatsing op een van de lijsten betekent niet automatisch dat de diersoort is beschermd. Daarvoor is opname in de Flora- en faunawet nodig. Rode lijsten hebben een belangrijke signaleringsfunctie, ze geven aan hoe goed of slecht het met een diersoort gaat. In de Soortendatabase is terug te vinden of een diersoort op één van de rode lijsten staat.

Momenteel zijn er Rode lijsten voor paddenstoelen, bijen, dagvlinders, haften, kokerjuffers, korstmossen, land- en zoetwaterweekdieren, amfibieën, reptielen, mossen, zoogdieren, platwormen, sprinkhanen en krekels, steenvliegen, vaatplanten, vissen vogels en libellen. In totaal staan er momenteel ruim 3300 soorten op de Rode lijsten.

Voor deze soorten geldt dat verslechtering van het leefgebied al snel tot negatieve effecten voor de betreffende soort zal leiden. Een aantal van deze soorten is niet specifiek beschermd in de wetgeving, behoudens de algemene zorgplicht welke altijd geldt. Aparte maatregelen om deze soorten te helpen zullen dan in de regel ook niet of nauwelijks worden getroffen.

Natuurnetwerk Nederland/ Ecologische Hoofdstructuur

Het Natuurnetwerk Nederland (NNN), voorheen de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) is een Nederlands netwerk van bestaande en nieuw aan te leggen natuurgebieden, verbonden door robuuste verbindingsozones. Het kabinet-Rutte-Asscher wil de EHS (inclusief verbindingsozones) uitvoeren, maar daar meer tijd voor nemen. Doel is behoud en versterking van de biodiversiteit, door uitwisseling van planten en dieren tussen gebieden mogelijk te maken.

De begrenzing van het NNN is een provinciale taak. Het NNN / de EHS is uitgewerkt in provinciale streekplannen, omgevingsvisie en omgevingsverordeningen. Ruimtelijke plannen van gemeenten moeten hieraan worden getoetst. De EHS is de afgelopen jaren in gebiedsplannen nader begrensd (vaak op perceel-niveau), waarbij per begrensde eenheid natuuroeltypen zijn aangewezen.

De EHS bestaat uit bestaande natuurgebieden zoals de Veluwe en de 20 Nationale parken, gebieden met nieuwe natuur van nationaal of internationaal belang, landbouwgebieden met agrarisch natuurbeheer en de meeste grote wateren (Noordzee, Waddenzee, meren, rivieren en de kuststrook). De provincies zijn vanaf 2014 verantwoordelijk voor het NNN. Er is afgesproken dat in 2027 een 80.000 ha als natuur is ingericht.

Het ruimtelijke beleid voor de EHS is gericht op behoud en ontwikkeling van de wezenlijke kenmerken en waarden. In of in de nabijheid van beschermde natuurgebieden geldt het 'nee, tenzij'-regime. Nieuwe plannen, projecten of handelingen zijn niet toegestaan als zij de wezenlijke kenmerken of waarden van het gebied aantasten. Indien een voorgenomen ingreep de 'nee, tenzij'-afweging met positief gevolg doorloopt kan de ingreep plaatsvinden, mits de eventuele nadelige gevolgen worden gemitigeerd en resterende schade wordt gecompenseerd. Indien een voorgenomen ingreep niet voldoet aan de voorwaarden uit het 'nee, tenzij'-regime dan kan de ingreep niet plaatsvinden.

Bronnen:

- www.wetten.nl
 - www.rijksoverheid.nl
 - www.natuurbeheer.nu
 - www.natura2000.nl
 - www.infomil.nl
 - <http://mineleni.nederlandsesoorten.nl/>
-

Bijlage 6

Voorbeeld voorziening vleermuizen

Voorbeelden verblijfplaatsen (bron: soortenstandaard dwergvleermuis)

Voor tijdelijke vervanging van verblijfplaatsen:

De volgende kasten worden op grond van hun succesverwachting aanbevolen: inbouwkasten van houtbeton van Schwegler, Waveka, Naturschutzbedarf Strobel, Hasselfeldt-Naturschutz of vergelijkbare typen voor zomer-, paar-, of winterverblijven.

Het materiaal waarvan de tijdelijke voorziening is gemaakt moet voldoende duurzaam zijn.

- Model A: kleine kast (70 centimeter hoog, 50 centimeter breed)
- Model B: middelgrote kast (70 centimeter hoog, 50 centimeter breed, 2 - 3 lagen)
- Model C: Grote kraamkamerkasten met hoge bufferwaarde (80 centimeter hoog, 70 centimeter breed, 3-4 lagen).

De ruimte moet beschikken over ruw materiaal waaraan vleermuizen zich kunnen vastgrijpen of heeft spleten/kieren waar in weggekropen kan worden en beschikt over een invliegopening zonder verlichting en vrij van obstakels. Daarnaast is het van belang dat geen irriterende of sterk geurende stoffen aanwezig zijn.

Kraamkoloniekasten (model C):

Grote kraamkoloniekasten (hoogte 80 centimeter, breedte 70 centimeter en 3 tot 4 lagen) met een hoge bufferwaarde kunnen door grote aantallen gewone dwergvleermuizen in gebruik worden genomen wanneer de nieuwe kast naast de oude verblijfplaats wordt geplaatst. Alleen voor tijdelijke mitigatie is de werking voldoende bewezen. Deze kasten vragen jaarlijks onderhoud.

*Vleermuizenkraamkast van Vivara
Afmetingen: 51 x 16,5 x 78 cm)*

Voorbeeld kasten (Vivara)

Vleermuizenkraamkast Zwart

Productinformatie

Van binnen is de kast door verschillende wanden gescheiden, waardoor vier ruimtes ontstaan. Deze verschillende ruimtes zijn nodig omdat vleermuizen in kleine koloniën leven en kramen. Daarnaast is deze kast voorzien van gaas waarlangs vleermuizen naar binnen kunnen kruipen.

Vleermuizenkast Oekraïne Zwart

Productinformatie

Dit grote vleermuizenverblijf heeft een aangepaste ingang met reliëflaag. Deze kast biedt plaats aan grotere aantallen vleermuizen door de aanwezigheid van 2 compartimenten. Geschikt voor de grootoorvleermuis en de gewone en ruige dwergvleermuis.

Vleermuizeninbouwkast houtbeton

Productinformatie

Deze inbouwsteen biedt vleermuizen een perfect onderkomen. De steen verdwijnt tijdens het inbouwen voor het grootste gedeelte in de spouw, alleen de voorzijde met de ingangsoopening is zichtbaar in de gevel. (hij zal met de voorzijde van de inbouwsteen 2 cm binnen de muur liggen). Aan de achterzijde van de steen kan de spouwisolatie gewoon door lopen want de steen is in de spouw 5 cm dik.

Aan beide zijden van de steen zit een uitneembaar plankje wat bij gebruik van meerdere stenen desgewenst weggehaald kan worden. U kunt namelijk meerdere stenen naast elkaar inbouwen om zodoende ruimte voor grotere aantallen vleermuizen te creëren.

De vleermuizen kunnen zo van de ene naar de andere steen kruipen.

De steen is geschikt voor de gewone en de ruige dwergvleermuis, maar ook de laatvlieger en meervleermuis behoren tot de mogelijke bewoners.

Producten WAVEKA

Universeel vleermuisverblijf 1FTH

VLEERMUISBESCHERMING AAN GEBOUWEN

GESCHIKT ALS KRAAMKAMERKAST
Als hangplek voor uw eerste kolonie van vleermuizen of voor later voor een grotere kolonie!

De in Duitsland en Nederland levende vleermuissoorten gebruiken in de zomer een groot aantal verschillende verblijfstypes. Bosvleermuizen brengen hun jongen groot in boomholtes of spleten. Gebouwbewonende vleermuizen gebruiken bij gebouwen nissen en scheuren of ruime zolders. Elke vleermuissoort is zo sterk gespecialiseerd dat deze niet elke schuilplaats kan gebruiken. Daarom zijn vleermuizen zeer verblijfstrouw en keren elk jaar naar hun schuilplaats terug.

Echter onder andere weersveranderingen met temperatuurschommelingen en soortspecifieke jaarcyclus leiden tot frequent wisselen van verblijven. Observaties bij vrouwtjeskolonies laten zien dat zelfs moeders met hun jongen binnen enkele dagen meerdere keren van verblijfplaats kunnen wisselen.

Dit leidt tot een grote behoefte aan geschikte verblijven, omdat één enkele vrouwtjeskolonie in een zomer talrijke verblijven gebruikt. Daardoor bestaat zowel in de bebouwde ruimte als in bossen regelmatig een gebrek aan geschikte vleermuisverblijven.

» UNIVERSEEL VLEERMUIS-ZOMERVERBLIJF 1FTH met hangplekken met de juiste temperatuur

SCHWEGLER heeft voor de efficiënte vleermuisbescherming zijn programma uitgebreid en het universeel te gebruiken paar- en kraam- vleermuisverblijf 1FTH ontwikkeld, dat zowel in het bos als aan gebouwen kan worden aangebracht. Op basis van de nieuwste ervaringen en actuele resultaten van het vleermuisonderzoek werd een vleermuisverblijf met binnenuimtes in diverse geometrische vormen ontworpen. Dit verblijf integreert vijf verblijfkamers met verschillende eigenschappen (zie afb. 1 + 2). De hangplekken verschillen niet alleen ruimtelijk, maar hebben ook verschillende klimaten. De kleinste vleermuissoorten zoals (kleine) dwerg- en baardvleermuizen vinden hun ideale schuilplaats in de conisch toelopende spleten van het voorste gedeelte. Grotere soorten als laatvlieger en rosse vleermuis vinden in de ruime gedeeltes ideale zomer- en baltverblijven.

Verschillende kamers zijn met elkaar verbonden, zodat een hangplekswissel binnen het verblijf mogelijk is. Door de open achterwand is het mogelijk, om indien nodig een toegang naar het binnenste van het gebouw te maken. De belangrijkste noviteit van het verblijf is de nieuw ontwikkelde ventilatie. Deze garandeert de beste temperatuurregeling, zowel voor solitaire dieren als voor grotere groepen.

Het bijzondere materiaal van het universele zomerverblijf 1FTH werd optimaal afgestemd op de behoeften van de vleermuizen. Zo is het in staat overvloedig vocht op te slaan en bij droogheid weer af te geven. In het verblijf 1FTH ontstaat daardoor een permanent gelijkmatig microklimaat.

Een aaneenrijging van meerdere verblijven van het type 1FTH is mogelijk door een uit te drukken uitsparing aan de zijkant (afb. 5).

» **Aanbrenging in het bos** Vermindert in jonge bossen, herbebossingen en parken het gebrek aan geschikte boomholten en -spleten. Daarvoor wordt de 1FTH bijv. aan hoogzitten of aan paalwanden (afb. 3 + 4) gemonteerd.

» **Bewoners** Bosbewonende vleermuissoorten zoals bruine grootoorvleermuis, ruige dwergvleermuis, baardvleermuis, rosse vleermuis e. a.

» **Aanbrenging aan gebouwen** Aanbrenging met de meegeleverde bevestigingsbeugel (afb. 1) aan gebouwgevels en bouwwerken, bijv. bruggen over water of dalen, evenals binnenin gebouwen, bijv. zolders. Ook in combinatie met andere vleermuis kasten.

» **Bewoners** Laatvlieger, dwergvleermuis e. a.

» **Hanghoogte** Ten minste 3 m. De speciaal gevormde bevestigingsbeugel wordt met schroeven aan de desbetreffende ondergrond bevestigd en de 1FTH wordt daaraan opgehangen.

» **Materiaal** Weerbestendig en ademend SCHWEGLER houtbeton.

» **Interieur** Geribbeld SCHWEGLER houtbeton en onbehandeld geribbeld multiplex. Ophanging verzinkt.

» **Schoonmaken en controle** Zelfreinigend. Schoonmaken is niet noodzakelijk. Eenvoudige controle van onderaf met zaklamp of spiegel mogelijk. Het universele verblijf 1FTH kan niet worden geopend.

» **Buitenafmetingen** H 70 cm x B 50 cm x D 19,5 cm. » **Gewicht** ca. 25 kg.

» **Bestelnr. 00 757/4** Kleur lichtgrijs

» **Bestelnr. 00 758/1** Kleur zwart

▲ Afb. 1

▲ Afb. 2

▲ Afb. 3

▲ Afb. 4

▲ Afb. 5

SCHWEGLER